

# Indicatoren kwaliteit & impact

# Landelijke rapportage

**Juli 2022**

Auteur: Jeroen Bos (Blaauwberg)  
Met medewerking van: Karen Nagelkerke  
(Raad voor de Kinderbescherming)  
Sandra ter Woerds (Politie Amsterdam,  
Team Analyse en Onderzoek)

Marlijn Peeters (Politie Amsterdam,  
Team Analyse en Onderzoek)  
Kiki Rops (VT Zuidoost Brabant)  
Janske Mommers (VT Zuidoost Brabant)  
Anne Berrevoets (Openbaar Ministerie)

Elise van der Mark (I&O Research)  
Denise Kroese (I&O Research)  
Dryske Roovers (Roovers Advies & Projecten)  
Saskia Bogaart (Slimme Content)  
Rick Steggerda (Nationale Politie)

# Indicatoren kwaliteit & impact

## Inhoudsopgave

<b>1. Voorwoord: professionele moed, samenwerken en veiligheid</b>	<b>03</b>
<b>2. Inleiding: inspanningen en waarde van vier jaar Veiligheid Voorop!</b>	<b>05</b>
<b>3. Onderzoeksverantwoording</b>	<b>08</b>
<b>4. Conclusies over impact en kwaliteit van vier jaar Veiligheid Voorop!</b>	<b>12</b>
<b>5. Overzicht: zeven rode draden uit de regionale uitvoeringspraktijk</b>	<b>20</b>
<b>6. De verbeteracties</b>	<b>30</b>
<b>Bijlage 1: Landelijke context</b>	<b>52</b>
<b>Bijlage 2: Overzicht indicatoren</b>	<b>58</b>
<b>Bijlage 3: Conclusie werkset</b>	<b>62</b>

# 1. Voorwoord: professionele moed, samenwerken en veiligheid

---

*Een bekend spreekwoord zegt dat het niet alleen moed vergt om je stem te laten horen, maar ook om te luisteren. Samenwerken vergt de professionele moed om door te vragen, maar ook om echt te luisteren naar wat een collega-professional van een andere organisatie te zeggen heeft over een zaak en de conclusies en acties van anderen te betrekken op je eigen acties.*

Ervaringsdeskundige Hameeda Lakho noemt professionele moed de belangrijke voorwaarde om huiselijk geweld en kindermishandeling te stoppen: *“De moed om zowel slachtoffer- als daderschap in de ogen te zien en beide niet te verdoezelen of te vergelijken. ... Lukt het je om echt dienstbaar te zijn aan de gezinnen en niet alleen aan de eigen organisatorische processen en jezelf?”* ([www.hameedalakho.nl](http://www.hameedalakho.nl))

Die opvatting van professionele moed klinkt door in dit rapport over hoe de betrokken professionals omgaan met de vroegtijdige samenwerking in Veiligheid Voorop en wat daarvoor nodig is.

In dit rapport gaat het veel over samenwerking. Daar zijn de verbeteracties van Veiligheid Voorop immers op gericht. Echter, de samenwerking van OM, politie, Raad voor de Kinderbescherming, 3RO en Veilig Thuis is geen doel op zich. Het doel is meer veiligheid voor betrokkenen bij huiselijk geweld en kindermishandeling. Zoals het Verwey-Jonker Instituut laat zien in het rapport *Kwestie van Lange Adem* is samenwerking tussen de betrokken organisaties een cruciale factor om dat doel te bereiken.



## 2. Inleiding: inspanningen en waarde van vier jaar Veiligheid Voorop!

Dit rapport gaat over vier jaar Veiligheid Voorop: de ontwikkelagenda om de vroegtijdige samenwerking in de samenloop van zorg en straf bij de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling te versterken.

Wat hebben de samenwerkingspartners in die tijd aan inspanningen moeten leveren en wat hebben ze aan waarde kunnen realiseren uit de verbeteracties van Veiligheid Voorop? Dit onderzoek zoomt voor het antwoord op die vraag in op de ontwikkelingen in de tien Regionale Netwerken Zorg Straf (RNZS). Daarmee is het het vervolg op en de praktische vertaling van de landelijke impactanalyse die Significant eind 2020 uitvoerde.

Uitgangspunt voor de regio's is de gezamenlijke landelijke ontwikkeling, die in vier jaar tijd tot een stevig fundament voor samenwerken aan veiligheid heeft geleid. Bijlage 1 geeft een nadere toelichting op vorm en doel van de verbeteracties van Veiligheid Voorop. Zie voor meer informatie over de verbeteracties en de ontwikkelagenda: <https://vng.nl/artikelen/veiligheid-voorop-programma-ghnt>.

In vier jaar zijn vier belangrijke momenten van vroegtijdige afstemming in 'de loop van zaak' uitgewerkt, in de praktijk beoefend, onderbouwd en in werkprocessen geoperationaliseerd: Samen op in Acuu (hoofdstuk 2), Actie-overleg (hoofdstuk 3), Gezamenlijke aanpak huiselijk geweld door VT & ZSM (hoofdstuk 4) en Samenwerken bij strafbare kindermishandeling (hoofdstuk 5). De naar aanleiding van de ontwikkelagenda opgezette

Regionale Netwerken Zorg Straf hebben daarin een sturende rol en zijn 'lerend netwerken' om vanuit de praktijk te blijven verbeteren.

Juist de praktische samenhang in 'de loop van de zaak' versterkt de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Daarom beginnen we daarmee (hoofdstuk 1). In hoofdstuk 1 komt ook de kennisopbouw en aansturing via het 'lerend netwerk' van de Regionale Netwerken Zorg Straf aan de orde.

Het gaat in deze rapportage niet om kwantificering van de opbrengst en investeringen in Veiligheid Voorop in de zin van een "harde p\*q-berekening". Vanuit het idee van een andere resultaatverantwoording ("anders verantwoorden") gaat het om:

- *Inzichtelijkheid* in benodigde inzet en inspanningen (kwalitatief en waar mogelijk kwantitatief)
- *Plausibiliteit* en *waarde* van resultaten (*value case* in plaats van *business case*)
- *Transparantie* van verbetermogelijkheden en leereffecten.

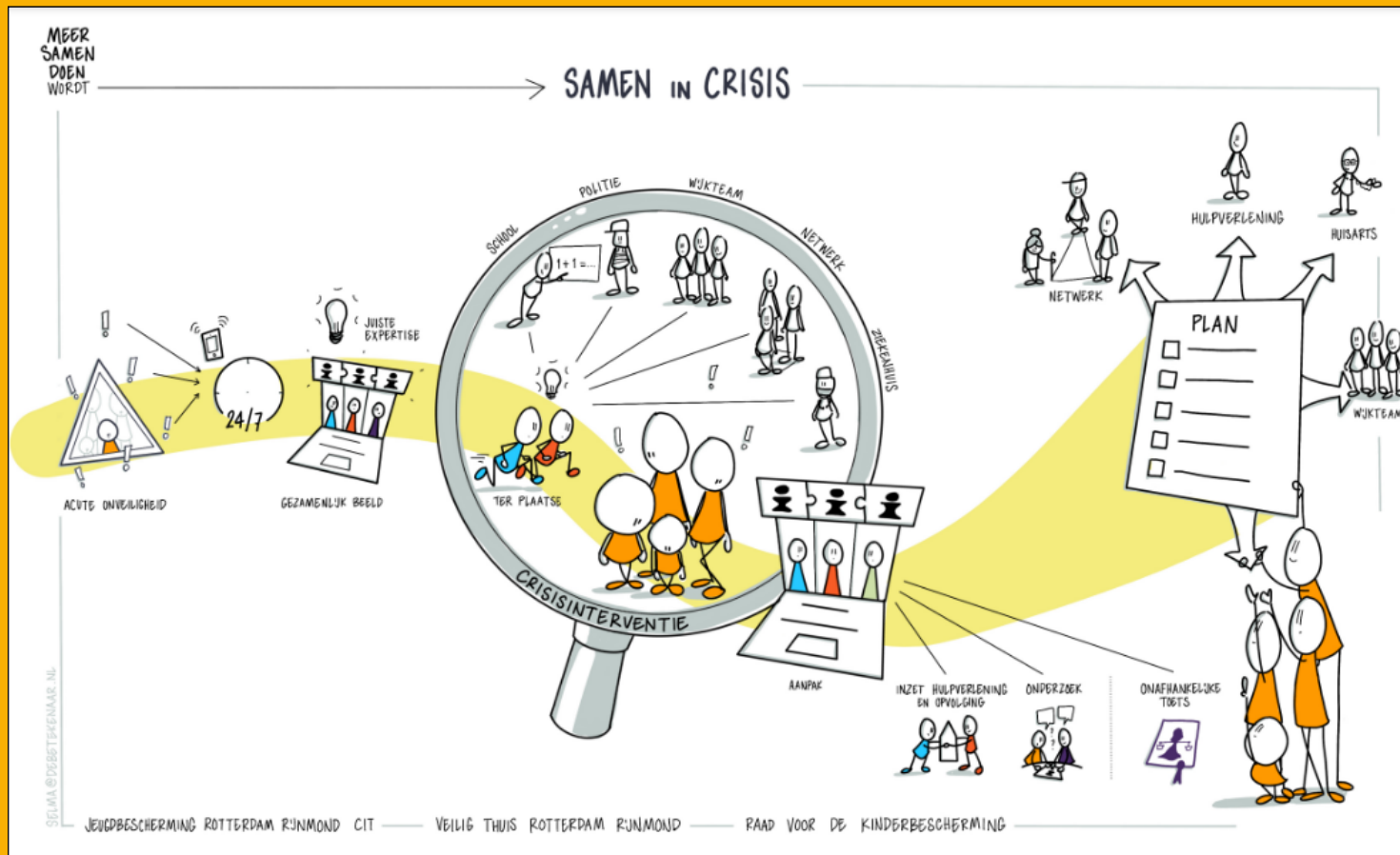
Met andere woorden: we willen inzichtelijk maken hoe (kwantitatieve) inzet en (kwalitatieve) opbrengst van de verbeteracties tot elkaar in verhouding staan. Ze moeten de samenwerkingspartners helpen hun werk beter te doen door de netwerksamenwerking te verbeteren. De rapportage is opgebouwd aan de hand van steeds drie elementen per verbeteractie:

<i>Ontwikkelinspanningen</i>	Wat is nodig om de verbeteractiviteit door te voeren?
<i>Uitvoeringsinspanningen: meer en minderwerk</i>	Wat is nodig om de verbeteractiviteit uit te voeren? Levert dat in het werkproces meer- of minderwerk op?
<i>Waarde</i>	Hoe laat de praktijk zien of de verbeteractie goed werkt?

Deze landelijke rapportage geeft de *overview* over de tien regionale rapportages en wil bijdragen aan een lerende en zich voortdurend verbeterende praktijk. Een kapstok bieden om zowel op landelijk niveau als in de regio verdere stappen te zetten, met impact op 'goed werk' en het daarmee verder terugdringen van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Dat kan door een eventueel vervolg op deze rapportage te beleggen bij het Landelijke en de tien Regionale Netwerken Zorg Straf, om 1) tot verbetervoorstellen te komen en 2) te laten zien welke inspanning nodig is om de Ontwikkelagenda Veiligheid Voorop goed in de haarvaten van elke samenwerkingspartner te laten doordringen én wat dat oplevert.

# Uit de praktijk: Praatplaat Samen in Crisis Rotterdam-Rijnmond



## 3. Onderzoeksverantwoording

We hebben om 'anders te verantwoorden' zoveel mogelijk de lijn gevolgd van Wouter 't Hart, die in zijn artikel *Anders verantwoorden – als regels en aantallen het werkelijke verhaal niet vertellen* (mei 2018) tot zeven principes komt:

1. Prik de illusie van zeker weten door | 2. Zie toe op de bedoeling en niet puur op de systeemwereld | 3. Om te weten moet je ook wat meten | 4. Ga op zoek naar het verhaal | 5. Verdiep je in de praktijk | 6. Toets het toetsend vermogen | 7. Maak (het) verschil.

De start voor de verantwoording van vier jaar Veiligheid Voorop langs deze lijn lag bij het opstellen van de Werkset Indicatoren, die in het najaar van 2021 aan de hand van gesprekken met 32 betrokken RNZS-leden, experts en professionals is opgesteld.

### Onderzoeksactiviteiten

In de periode februari – juni 2022 hebben de volgende onderzoeksactiviteiten plaatsgevonden.

- *Interviews* met circa tachtig betrokkenen, meest leden van de tien Regionale Netwerken Zorg Straf.
- *Verzamelen en analyseren van beschikbaar materiaal* uit de regio's: evaluaties, casusreviews, werkplannen, procesbeschrijvingen, routekaarten, et cetera.
- *'Ophalen' van storytelling*: gepubliceerde interviews in nieuwsbrieven en (digitale) tijdschriften, bestaand videomateriaal en voor deze rapportages opgestelde casusreviews en interviews.

De opzet en doelstelling van het onderzoek is in de Regionale Netwerken Zorg Straf, het directeurenoverleg van het Landelijk Netwerk VT en het landelijk Platform HG van het Openbaar Ministerie toegelicht. In de beginfase van het onderzoek is in een sessie met de VNG met contactambtenaren van de gemeente afstemming en een klankbord gezocht.

### Coproductie en onderzoeksteam

Bijzonder aan deze eerste uitvoering van de Werkset Indicatoren is de coproductie met de partners van Veiligheid Voorop. Het onderzoeksteam voor dit project bestond uit twaalf onderzoekers en tekstschrijvers, waarvan zeven vanuit de samenwerkingspartners van Veiligheid Voorop. Vijf van de onderliggende regiorapporten zijn geheel of deels van de hand van deze medewerkers. Daarmee was dit onderzoek ook een proeftuin, met als doel de Werkset Indicatoren niet een extern onderzoeksinstrument, maar iets van de samenwerkingspartners zelf te laten zijn, passend bij de principes van de lerende organisatie.

Het onderzoeksteam bestond uit:

- Anne Berrevoets (Openbaar Ministerie), regiorapportage Haaglanden & Hollands Midden
- Karen Nagelkerke (Raad voor de Kinderbescherming), regiorapportage Zeeland-West-Brabant
- Elise van der Mark en Denise Kroese (I&O Research), regiorapportage Amsterdam
- Kiki Rops en Janske Mommers (VT Zuidoost Brabant), regiorapportage Oost-Brabant



- Sandra ter Woerds en Marlijn Peeters (Politie Amsterdam, Team Analyse en Onderzoek), regiorapportages Oost-Nederland en Rotterdam-Zuid-Holland-Zuid
- Jeroen Bos (Blaauwberg), landelijke rapportage en regiorapportages Limburg, Noord-Holland, Midden-Nederland, Haaglanden & Hollands Midden en Noord-Nederland.

Rick Steggerda (Nationale Politie), Dryske Roovers (Roovers Advies & Projecten) en Saskia Bogaart (Slimme Content) stelden voor dit project drie bijzondere casusbeschrijvingen op.

De projectleiding was in handen van Jeroen Bos. De onderzoekers hebben met het Landelijk Netwerk Zorg Straf als opdrachtgever bevindingen vergeleken en over en weer getoetst, onder andere in een gezamenlijke werksessie en door 'tegen (of mee) te lezen'.

### Supervisie

De supervisie lag vanuit het Landelijk Netwerk Zorg Straf bij Annelize de Ruiters-van Dijk (Ministerie van Justitie en Veiligheid) en Corina de Volder (Raad voor de Kinderbescherming), met medewerking van Ieta Polman (IP Begeleiding), die een belangrijke adviesrol speelde in de opzet van het onderzoek en de duiding van de resultaten.

### Voorbeelden uit de regionale praktijk

De citaten in dit rapport zijn afkomstig uit de interviews met de leden van de tien Regionale Netwerken Zorg Straf. Verder is een aantal (voor zover nodig geanonimiseerde) voorbeelden opgenomen uit de regionale uitvoeringspraktijk. Die voorbeelden zijn door het hele rapport heen opgenomen en zijn als volgt te koppelen aan de verbeteracties:

<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Praatplaat RNZS Limburg: Wat hebben we geleerd?</li> <li>▪ Verbreding van de samenwerking zorg-straf in het Zorg- en Veiligheidshuis in Hart van Brabant</li> <li>▪ Routekaart en webinar Aanpak stalking Oost-Nederland</li> <li>▪ Werkplan RNZS Noord-Nederland</li> </ul>	<p><i>Samenhang, kennisontwikkeling en blijvend verbeteren</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Praatplaat Samen in Crisis Rotterdam-Rijnmond</li> <li>▪ Videoverslag Samen op in Acut Gooi en Vechtstreek</li> </ul>	<p><i>Samen op in Acut</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Actie-overleg Noord-Holland: grip houden op slepende zaken</li> <li>▪ Videoverslag Actie Gericht Overleg Haaglanden &amp; Hollands Midden</li> </ul>	<p><i>Actie-overleg</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ De samenwerking VT en ZSM in Oost-Brabant in twee casussen</li> <li>▪ Samenvatting Voortgang en casus VT en ZSM Amsterdam-Amstelland</li> </ul>	<p><i>Samenwerking HG door VT &amp; ZSM</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Video Veiligheid Voorop voor Jasper</li> <li>▪ Werkwijze VT Flevoland: tien stappen bij vermoeden van strafbare kindermishandeling</li> </ul>	<p><i>Strafbare Kindermishandeling</i></p>

De tien regiorapportages zijn in concept voorgelegd aan de Regionale Netwerken Zorg en Straf, met de mogelijkheid om aanvullingen te geven en te wijzen op feitelijke onjuistheden. In veel regio's is de conceptrapportage al besproken in een bijeenkomst van RNZS. De inhoud van de rapportages is uiteraard volledig de verantwoordelijkheid van de onderzoekers.

# Uit de praktijk. Actie-overleg Noord-Holland: grip houden op slepende zaken

Tekst: Saskia Bogaart, Slimme Content

**Meer samenwerken vanuit hetzelfde blikveld als het gaat om huiselijk geweld: hoe doe je dat in de praktijk? In de regio IJmond richtten ketenpartners als pilot het Actiegericht Overleg IJmond (AGO) op om hieraan concrete invulling te geven. Judy van der Zwan, coördinator op casussen huiselijk geweld en stalking bij de politie Kennemerland, en Marieke van de Griend, interventiespecialist en beleidsmedewerker jeugd en discriminatie bij het Openbaar Ministerie (OM), vertellen wat deze manier van samenwerken oplevert aan de hand van een geanonimiseerde casus.**

Als in 2021 de eerste melding van huiselijk geweld binnenkomt bij de politie, basisteam IJmond, weet Judy nog niet dat dit uitmondt in een casus die haar tot op de dag van vandaag bezighoudt. De uit Oost-Europa afkomstige Kristina\* is met haar pasgeboren baby op de arm haar huis ontvlucht, nadat zij zou zijn geslagen door haar partner Arie\*. De politie komt ter plaatse, maar ziet geen letsel. De eerste melding bij Veilig Thuis is een feit, de hulpverlening neemt het over.

## Steeds meer partijen betrokken

Maar al snel ligt het weer op het bordje van de politie als de aangiftes zich opstapelen. Van Arie's kant herhaaldelijk, bijvoorbeeld vanwege onttrekking van het ouderlijk gezag. Van Kristina's kant meerdere malen, vanwege bedreiging en stalking. Inmiddels zijn naast politie en Veilig Thuis ook het OM, de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) en de Koninklijke Marechaussee betrokken. Terwijl Kristina op een locatie in Amsterdam is ondergebracht, begint Arie hulpverleners lastig te vallen. Zijn taalgebruik wordt agressiever, het aantal bedreigingen neemt toe. Uit een Screening Assessment for Stalking and Harassment (SASH) door de politie Amsterdam blijkt dat het risico gemiddeld is – omdat Kristina in de opvang zit.

## Eerder en beter in beeld

'Op dat moment werd het mijn casus, nam ik het over van de politie in Amsterdam', vertelt Judy. 'De bedreigingen waren zo heftig, het gedrag van Arie zo vervelend dat ik besloot de casus in te brengen in het AGO.' Binnen het AGO draait het om hulpverlening, maar ook wordt gekeken naar opsporing, vervolging en berechting. Het AGO is speciaal bedoeld voor casussen die (nog) niet zwaar genoeg voor het Zorg- en Veiligheidshuis, maar wel zorgelijk en slepend. In het AGO zitten vaste medewerkers van politie, OM, Veilig Thuis, de RvdK en de reclassering. En dat biedt voordelen.

## Voordelen AGO

Marieke: 'Iedereen in het AGO heeft vanuit zijn eigen functie en organisatie specifieke expertise. Door die kennis voor elkaar beschikbaar te maken,

profiteren we er allemaal van.' Judy: 'Als ik snel iets moet weten over een casus, bel ik bijvoorbeeld Marieke om te horen wat het OM doet. Of ik leg contact met de medewerker van Veilig Thuis zodat er snel een gedragswetenschapper ingezet kan worden. Die korte lijntjes maken dat je actiegericht kunt zijn.'

Juist bij zaken die weleens snel escaleren, zoals in het geval van Kristina en Arie, is het belangrijk dat iedereen op de hoogte is van de actuele situatie, benadrukt Marieke. Zo zorgt zij ervoor dat de officier van justitie tijdens zitting niet alleen hoeft af te gaan op wat er op papier staat, maar op de hoogte is van de meest recente details. 'En neemt het OM een beslissing op ZSM? Dan neem ik contact op met de officier die op dat moment dienst heeft op ZSM. Om informatie over te brengen, maar ook om te wijzen op de mogelijkheid van een gedragsaanwijzing.'

Bij langslappende zaken zoals de casus van Arie en Kristina raken allerlei instanties betrokken. Van het Landelijk Expertise Team Jeugdbescherming (LET JB) tot lokale hulpverleningsinstanties. 'Er is altijd wel iemand binnen het AGO die zo'n organisatie kent en er een lijntje mee heeft. Dat kan ook weleens helpen. Als je iemand aan wilt melden voor een bepaald hulptraject bijvoorbeeld. Je krijgt dingen sneller gedaan doordat je gebruikmaakt van elkaars netwerk.'

#### **Gezamenlijk plan van aanpak**

Binnen het AGO wordt besloten in te zetten op drie sporen: veiligheid voor Kristina, een omgangsregeling met het kind en hulp voor Arie vanwege zijn agressie. De wijkagent, de reclasseringsambtenaar, de jeugdbeschermer: iedereen die in gesprek gaat met Arie moet het echter bezuren. Het levert opnieuw een stroom aangiftes op van bedreiging. 'Het werd snel duidelijk dat wat we hadden uitgestippeld, niet ging werken', zegt Marieke. Het gevolg? De casus is zo complex geworden dat wordt opgeschaald naar het Zorg- en Veiligheidshuis. De leden van het AGO verhuizen mee naar dit bredere overleg, zodat geen kennis over de casus verloren gaat.

#### **Zaken blijven in beeld**

In het verleden werden Judy en Marieke weleens moedeloos van zaken als die van Arie en Kristina. Judy: 'Dan werd je weer gebeld, maar kon je zo weinig. Had de recherche het te druk. Maar voor slachtoffers van stalking – vaak hele kwetsbare mensen – zijn het geen kleinigheden. Het AGO biedt de kans voor een regiemomentje. Om samen zo'n casus aan te vliegen. Dankzij het AGO blijven zaken die anders onder de radar waren gekomen in beeld. Voorkomen we dat we na een tijdje als er ineens weer na elkaar 30 meldingen binnenkomen, van voren af aan kunnen beginnen. We houden elkaar scherp wat dat betreft.'

#### **Het kan nog beter**

Het AGO werkt, daar zijn Judy en Marieke van overtuigd. Toch zijn er ook aandachtspunten. Hoe meet je bijvoorbeeld de effecten van de aanpak van het AGO? 'Dat is niet goed in kaart te brengen. Of in cijfers te vertalen. Terwijl bestuurders daarmee te overtuigen zijn van het nut van het AGO', aldus Judy. Een ander punt is dat systemen onderling niet op elkaar zijn aangesloten. Marieke: "Hoe slaan we gemaakte afspraken op? Nu doet iedereen dat in zijn eigen systeem. Een ondersteuner die dit voor alle partijen zou bijhouden op een centrale plek: dat zou winst zijn. Zeker als deze werkwijze over meerdere basisteams wordt uitgerold.' Zolang het AGO echter niet geformaliseerd is, zien Judy en Marieke dat nog niet zo snel gebeuren.

En Arie en Kristina? Arie zit momenteel vast, maar de feiten zijn vermoedelijk niet ernstig genoeg voor een langere gevangenisstraf. Dat betekent dat Judy en Marieke zich opnieuw zullen buigen over de vraag hoe voor Kristina een veilige constructie te bieden als Arie weer als vrij man rondwandelt. Judy: 'Dit is zo'n stalkingscasus die niet ophoudt en ook niet gaat ophouden. Je moet dus een vinger aan de pols houden.'

\*Niet haar/zijn echte naam

# 4. Conclusies over impact en kwaliteit van vier jaar Veiligheid Voorop!

Dit hoofdstuk gaat in op de belangrijkste conclusies over de impact en kwaliteit van vier jaar Veiligheid Voorop: wat hebben de samenwerkingspartners in die tijd aan inspanningen moeten leveren en wat hebben ze aan waarde kunnen realiseren uit de verbeteracties?

Hoofdstuk 5 gaat vervolgens in op de hoofdlijnen van de uitvoeringspraktijk, aan de hand van zeven rode draden. Hoofdstuk 6 bespreekt de afzonderlijke verbeteracties en de samenhang daartussen.

Dit landelijk overzicht is geen samenvatting, maar aanvullend op de tien onderliggende regiorapporten. Het is ook geen effectrapportage, of managementrapportage over de mate waarin de verbeteracties in de regio's zijn doorgevoerd. Het gaat er om zicht te krijgen wat de verbeteracties aan inspanningen kosten en wat ze aan waarde opleveren.

## 4.1 Impact: ontwikkelinspanningen

We definieerden impact in hoofdstuk 2 in termen van inspanningen in ontwikkeling en uitvoering. Bij de ontwikkelinspanningen komen drie aspecten naar voren.

1. De 'harde' kant van de afspraken over gegevensdeling, werkprocessen, ict en routekaarten. De inzet daarvoor was een combinatie van beleids- en managementcapaciteit uit de regio (met afstemming in de regionale netwerken) en externe ondersteuning via het Landelijk Netwerk Zorg Straf (regio-ondersteuners en projectleiders). De inzet vanuit de regio's is substantieel, maar past in de reguliere taken van beleidsmakers en managers. Wel komt het bovenop de momenteel hoge werkdruk en legt het beslag op toch al schaarse capaciteit: "het piept en kraakt". De ondersteuning van de regio-ondersteuners en projectleiders vanuit het Landelijk Netwerk Zorg Straf is een noodzakelijke aanvullende, landelijke, (budget)inspanning. Daarbij komt uiteraard de landelijke inspanning op regelgeving, zoals de aanstaande wetswijzigingen rond informatiedeling.
2. *Het investeren in scholing en 'zachte' samenwerkingsfactoren:* een goede samenwerkingscultuur, elkaar en elkaars bevoegdheden kennen, elkaars taal verstaan en leervermogen vanuit praktijkervaringen. In alle regio's wordt dit aspect gezien als noodzakelijke voorwaarde en als de grote winst van vier jaar Veiligheid Voorop.

Daarvoor zijn werkbezoeken, trainingen en meeloopdagen georganiseerd. Maar veel moet 'in het werk' gebeuren, door medewerkers die in hun dagelijkse werk een paar stappen extra doen om met een betere samenwerking meer veiligheid voor betrokkenen te realiseren. Zij dragen de beweging.

Deze ontwikkelingsinspanningen zijn substantieel en onlosmakelijk verbonden met het dagelijkse werk. Het is daarmee niet goed af te zonderen in termen van extra tijdsinvestering, wel in termen van aandacht en 'mindset'.

3. De *tactische sturing op de verbeterlagen* in de Regionale Netwerken Zorg Straf. Dan gaat het om het inhoudelijk overleg tussen de samenwerkingspartners (met bijbehorende inzet op rollen als voorzitter, secretaris, regionaal ondersteuner) en om het inzetten en aanjagen van de twee punten hierboven: acties op informatiedeling, werkprocessen en samenwerkingscultuur.

De ontwikkeling (en uitvoering) van Veiligheid Voorop in de regio wordt nu door de samenwerkingspartners zelf gedragen. Het zijn geen losstaande projecten, maar ze krijgen als onderdeel van de praktijk vorm.

De samenwerkingspartners in de regio tonen veel eigenaarschap. Nu vraagt dat voor Veiligheid Voorop nog om extra inspanning. Dat blijkt ook uit de ondersteuningsaanvragen die de Regionale Netwerken Zorg Straf in 2022 bij het Landelijk Netwerk Zorg Straf hebben gedaan om de verbeteracties verder te ontwikkelen en de samenwerking beter te verankeren. Daarvoor was in 2022 € 400.000 beschikbaar. De behoefte aan capaciteit/ ondersteuning zal er gezien de stand van zaken in de regio's ook de komende jaren nog zijn.

## 4.2 Impact: uitvoeringsinspanningen

Dan de uitvoeringsinspanningen. Daarin brengen van de verbeteracties met name Samen op in Acuu en de Gezamenlijke aanpak van huiselijk geweld door VT en ZSM meerwerk met zich mee. In beide gevallen ligt het zwaartepunt van dat meerwerk bij VT.

In de *samenwerking tussen VT en ZSM* is dat het meest duidelijk te zien. Vooral de fysieke aanwezigheid vraagt extra inzet en de mate van het meerwerk hangt dan af van verschillende factoren, zoals:

- afspraken over de werktijden waarop VT op ZSM aanwezig is (al dan niet buiten kantooruren, als vanuit ZSM 7x14 uur een beroep wordt gedaan op VT) en onder hoeveel VT's de werktijden onderling verdeeld kunnen worden op één ZSM-locatie
- of VT's voor elkaar kunnen waarnemen en in elkaar systeem kunnen werken (of moeten ze bij elkaar informatie opvragen tijdens hun ZSM-diensten)
- of de VT-medewerker op ZSM ook 'eigen' werk kan doen als er geen HG-ZSM-zaken aan de orde zijn
- of de VT-medewerker zelfstandig kan werken (met de verdachtenmonitor of een bestandenpostbus) of afhankelijk is van anderen op ZSM en dus steeds inzet moet plegen om aangehaakt te zijn.

De kaders voor samenwerking tussen VT en ZSM krijgen in landelijke afspraken steeds verder vorm. Dat gaat van invloed zijn op de inspanning die in de praktijk nodig is om de samenwerking tot een succes te maken. De uitvoeringspraktijk van de afgelopen jaren laat daar al een aantal indicaties voor zien. We geven hier drie voorbeelden, uit twee arrondissementen, die een beeld geven van de benodigde inzet.

- Een uitgebreide evaluatie van een pilot in Noord-Holland (januari - maart 2020): “De inschatting naar aanleiding van de pilot is dat het bij een bezetting van zeven dagen in de week, veertien uur per dag (7x14) gaat om in totaal 2,8 fte voor de drie VT's gezamenlijk.” De pilot constateert dat 40 procent van die tijd meerwerk betreft (ten opzichte van niet aanwezig zijn op ZSM). “Op basis van de 40 procent aanvullende werkzaamheden, zou het dan gaan om een netto-investering van € 93.865 op jaarbasis aan extra arbeidskosten.”
- In Haaglanden is VT met 2,7 fte vijf dagen per week tussen 8.00 en 17.30 uur aanwezig op ZSM. De VT-medewerkers in het ZSM-team doen op ZSM een deel van de veiligheidsbeoordeling (onderdeel A), die door het regioteam van VT wordt afgemaakt. In hetzelfde arrondissement gaat het voor VT Hollands Midden om ruim 1 fte op ZSM, tussen 8.30 en 17.00 uur. Zij doen daar de hele veiligheidsbeoordeling.

Er zal regionale variatie zijn, maar die zal zich - op basis van de ervaringen uit de afgelopen jaren - doorgaans bewegen tussen de twee en vier fte voor een volledige inzet van VT voor HG-zaken op ZSM. De pilot in Noord-Holland volgend zou het dan landelijk om een aanvullende inzet van een miljoen euro op jaarbasis gaan.

Meerwerk is er ook in *Samen op in Acuu*t, maar daar is de variatie in de uitvoering groter, afhankelijk van de regionale omstandigheden en afspraken, zoals al dan niet samenwerking met een integrale 24-uurscrisisdienst en afspraken over het al dan niet aanwezig zijn van VT-medewerkers op het politiebureau. Daarover in hoofdstuk 6.4 meer.

Voor het *Actie-overleg* ligt het meerwerk vooral bij het OM. Omdat de Actie-overleggen veelal op VT-regioniveau worden georganiseerd, betekent dat in veel gevallen een aantal extra overleggen voor het OM. Aangezien de VT's vaak de voorzitter van het Actie-overleg leveren, zit ook daar meerwerk.

Bij de *Samenwerking bij strafbare kindermishandeling* is het meerwerk in de uitvoering in 'harde' capaciteit beperkt. Maar net als bij de ontwikkelingsspanningen zit hier de grootste impact bij de medewerkers die een verandering in houding en gedrag moeten realiseren. Dat kost tijd en aandacht. Daarbij gaat het voor een belangrijk deel om de al beschreven zachte samenwerkingsfactoren (zie ook 'rode draad 5' in hoofdstuk 5).

### 4.3 Van ontwikkelen en uitvoeren naar verankeren

Na vier jaar Veiligheid Voorop valt intensief samenwerken op de samenloop zorg-straft niet meer weg te denken uit de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Het hoort bij de taak van de samenwerkingspartners. Die taak is ontwikkelgericht (blijvend verbeteren) en uitvoeringsgericht. Met name voor VT, maar ook voor de andere partners, brengt dit meerwerk met zich mee dat niet of niet altijd onder de bestaande opdracht en financiering valt. We krijgen nu in de regio's zicht op wat er aan inspanningen en inzet nodig is. Daarmee kunnen voorstellen worden geformuleerd voor het formaliseren en financieren van de vroegtijdige samenwerking, zoals die in de verbeteracties vorm krijgt. Dat is ook nodig. Verschillende VT's geven aan zonder expliciete opdracht en financiering dit meerwerk niet te kunnen financieren uit hun huidige p\*q-financiering. Dat speelt niet alleen bij VT, met als in het oog springend voorbeeld het OM dat in regio's met meerdere VT's de samenwerking op bijvoorbeeld meerdere Actie-overleggen moet vormgeven.

Voor alle verbeteracties en de samenwerking in de Regionale Netwerken Zorg Straf geldt bovendien dat ook de verankering extra tijd en inzet kost op operationeel, tactisch en strategisch niveau. Dan gaat het om:

- duidelijke afspraken over informatiedeling en werkprocessen
- blijvend leren, met (gezamenlijke) scholing en training, werkbezoeken en meeloopdagen, evaluaties, ‘terugdraaisessies’, casusreviews en andere vormen van lerend netwerken
- ontwikkelen, aanscherpen en aansturen van de samenwerking en de verbeteracties in de regionale netwerken.

Om Veiligheid Voorop tot een blijvend succes te maken, moet het leren van en investeren in de *gezamenlijke* aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling een kerntaak van de samenwerkingspartners in de regio worden. Daar zal blijvend aandacht voor moeten zijn.

## 4.4 Kwaliteit: bijdrage aan veiligheid

We definieerden kwaliteit in hoofdstuk 2 in termen van waarde: hoe laat de praktijk zien of de verbeteractie goed werkt?

De samenwerkingspartners zijn zonder uitzondering enthousiast over de ervaringen met vroegtijdige samenwerking in Veiligheid Voorop als het gaat om het bereiken van meer veiligheid: “*we weten elkaar beter te vinden*” en “*samen kom je tot een betere duiding van de onveiligheid en tot afgestemde veiligheidsmaatregelen*”. Dat komt de veiligheid ten goede: “*je kunt gewoon beter werk leveren.*”

Naarmate de samenwerking verbetert, wordt de aanpak op de veiligheid in gezinnen versterkt. Er wordt sneller de juiste hulp ingezet, zaken blijven niet onnodig lang liggen omdat organisaties op elkaar wachten en de afweging tussen staf en zorg wordt explicieter gemaakt. “*De frustratie van het niet-samenwerken zijn we kwijt.*” Veiligheid Voorop betekent daarin belangrijke voortgang.

In de Regionale Netwerken Zorg Straf wordt vormgegeven aan de aansturing en het ‘blijvend leren en verbeteren’. Dat gaat stap voor stap, maar in elke regio gestaag. De samenwerkingspartners slagen er daarmee in de verbeteracties ook praktisch en pragmatisch (en niet bureaucratisch) door te voeren. Dat versterkt het eigenaarschap en de effectiviteit.

De samenwerkingspartners in de regio zijn ervan overtuigd dat Veiligheid Voorop zorgt voor een betere vroegtijdige samenwerking in zorg en straf. En dat dat bijdraagt aan meer veiligheid in gezinnen en voor betrokkenen. Die overtuiging wordt onderbouwd met positieve geluiden uit de praktijk en is terug te zien in een aantal casusreviews.

De beschikbare kwantitatieve informatie laat effecten zien op de beschikbaarheid en kwaliteit van de informatie over een zaak en op betere acceptatie van maatregelen en hulp door betrokkenen.

## 4.5 Vier jaar regionale uitvoering van Veiligheid Voorop in vier statements

We weten uit onderzoek dat een zo vroegtijdig mogelijke gezamenlijke aanpak escalatie of herhaling van huiselijk geweld en kindermishandeling kan voorkomen. Het Verwey-Jonker Instituut constateert in haar onderzoek *Kwestie van Lange Adem* dat goede samenwerking een belangrijke succesvoorwaarde is, evenals een langdurige inzet. Tenslotte kan het falen in de samenwerking ertoe leiden dat geweldsproblematiek voortduurt en er in de hulpverlening meer druk en wachtlijsten ontstaan.

Dat is ook de ervaring in de regio's: Veiligheid Voorop kost aan de voorkant aanvullende ontwikkel- en uitvoeringsinspanningen, maar zorgt voor een betere aanpak en meer veiligheid voor betrokkenen. Dat is niet alleen maatschappelijke winst, maar op termijn wellicht ook winst als het gaat om de benodigde inzet.

We vatten dat tenslotte samen in vier statements:

1. Veiligheid Voorop werkt. Het helpt professionals hun werk beter te doen. De inspanningen daarvoor zijn in termen van benodigde capaciteit en middelen beperkt en ze leveren veel op in termen van samenwerkingscultuur en professionele vorming.
2. De samenwerkingspartners zetten in Veiligheid Voorop belangrijke stappen naar meer veiligheid voor betrokkenen bij huiselijk geweld en kindermishandeling.
3. Het eigenaarschap bij de samenwerkingspartners in de regio is groot, maar de uitvoeringspraktijk van Veiligheid Voorop is nog zeker niet verankerd. De komende jaren is voorzetting van aanvullende investeringen - zoals ook gepleegd in de afgelopen vier jaar - nodig.
4. De samenwerkingspartners moeten de *gezamenlijke* aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling en de samenwerkingsinspanningen die daarvoor nodig zijn als een kerntaak gaan zien.



# Uit de praktijk. Video-verslag Veiligheid Voorop voor Jasper

---



<https://vimeo.com/477164272>



# Uit de praktijk. Samen op in Ac uut Gooi en Vechtstreek (Midden-Nederland)

---



<https://vimeo.com/725653772>



# Uit de praktijk. Video: het Actie Gericht Overleg Haaglanden en Hollands Midden

---



<https://media.om.nl/MediaSite/Play/60e85733962646e99eec9123cfce41f71d>



## 5. Overzicht: zeven rode draden uit de regionale uitvoeringspraktijk

Eerst een open deur: er zijn regionale verschillen in randvoorwaarden, uitvoering en ontwikkeling van de verbeteracties van Veiligheid Voorop. Dat is uiteraard inherent aan het leggen van de aansturing van de ontwikkelagenda in de regio's.

Tegelijk staan politiemensen, VT-medewerkers, Officieren van Justitie, Raadsonderzoekers en reclasseringsmedewerkers overal voor dezelfde soort praktische vragen om beter samen te werken in het tegengaan van huiselijk geweld en kindermishandeling en de veiligheid in gezinnen te verbeteren.

Voordat we de afzonderlijke verbeteracties van Veiligheid Voorop bespreken, komen we tot zeven overkoepelende rode draden over Veiligheid Voorop.

### Rode draad 1

#### De waarde van vroegtijdige samenwerking zorg- straf wordt overal in de praktijk ervaren ...

Professionals zijn enthousiast over de ervaringen met vroegtijdige samenwerking. Het helpt hen om voor (en met) betrokkenen en gezinnen beter werk te doen. Dat uit zich in elkaar sneller vinden, beter gebruik maken van elkaars expertise en effectiever handelen. De ontwikkelagenda doet wat wordt beoogd.

Er is vooral kwalitatieve informatie die daarop wijst, zoals bijvoorbeeld verschillende casusreviews in de regiorapporten laten zien: professionals "*weten elkaar beter te vinden*", er is "*meer begrip voor elkaars werk*", "*samen kom je tot een betere duiding van de onveiligheid en tot afgestemde veiligheidsmaatregelen*". Dat komt de veiligheid ten goede: "*je kunt gewoon beter werk leveren.*"

De gevallen waar verbeteracties zijn geëvalueerd met kwantitatieve informatie over aantallen zaken, doorlooptijd en inzet (zoals de pilot op ZSM in Noord-Holland, Samen op in Acuu in Zuid-Limburg, of de Samenwerking bij Strafbare Kindermishandeling in Noord-Nederland) laten zien dat er ook in kwantitatieve zin resultaten zijn. Het gaat dan met name om meer beschikbare en verrijking van informatie vanuit de verschillende

betrokken organisaties en betere acceptatie van maatregelen en hulp door betrokkenen.

***“We kunnen allemaal los van elkaar ons eigen ding doen maar in de wederzijdse afhankelijkheid vind ik het van onschatbare waarde.” (Oost-Brabant)***

#### Rode draad 2

### ... en draagt bij aan veiligheid

In het voorwoord kwam al aan de orde dat het in dit rapport veel gaat over samenwerking. Maar samenwerking is geen doel op zich. Meer veiligheid voor betrokkenen bij huiselijk geweld en kindermishandeling is dat wel.

Zoals het Verwey-Jonker Instituut laat zien in het rapport *Kwestie van Lange Adem: kan huiselijk geweld en kindermishandeling echt stoppen?* is samenwerking tussen de betrokken organisaties een belangrijke factor om dat doel te bereiken.

*“Kwestie van Lange Adem laat zien dat we op de goede weg zijn ... Partnergeweld en kindermishandeling in gezinnen neemt duidelijk af als zij gemeld zijn bij Veilig Thuis. ... Tegelijkertijd laat het onderzoek zien dat we er nog (steeds) niet zijn. ... Het is nog niet vanzelfsprekend dat de inzet van partners uit zowel hulpverlening, zorg, onderwijs, politie en justitie op elkaar is afgestemd. ... Het gaat erom dat alle professionals zich verantwoordelijk voelen voor de veiligheid in een gezin en niet alleen de professionals van*

*Veilig Thuis of de vrouwenopvang of de jeugdbescherming.” (Kwestie van lange adem, Verwey-Jonker Instituut licht de werkende elementen toe vanuit het onderzoeksrapport, 2020).*

Het is een grote frustratie in het werk van professionals: langs elkaar werkende organisaties. Professionals die niet goed op hoogte zijn van elkaars inzet, of wanneer onduidelijk is wie er ‘aan zet’ is. En ondertussen verbetert de veiligheid in een gezin niet, zeker niet structureel. Daarvan laten de regiorapporten in casusreviews een aantal voorbeelden zien, naast voorbeelden waarin het wel goed werkt.

In de regio's komt duidelijk naar voren dat wanneer de verbeteracties vorm krijgen, de aanpak op de veiligheid in gezinnen wordt versterkt. De vanzelfsprekendheid waarvan het Verwey-Jonker Instituut in bovenstaand citaat spreekt is nog niet bereikt, maar Veiligheid Voorop zet daarin belangrijke stappen.

***“De frustratie van het niet-samenwerken zijn we kwijt. Het is mooi om te zien: de lijnen zijn kort, er wordt gecommuniceerd en men is snel bij elkaar op de lijn. Vier jaar geleden was dat nog allemaal zwaar en moeilijk.” (Oost-Nederland)***

## Rode draad 3

## De uitvoering van Veiligheid Voorop is nog volop in ontwikkeling

De voortgang en waardering van de verbeteracties verschilt per regio. *Samen op in Acuu*t evolueert verschillend, van een vaste bezetting op de politiebureaus door VT, tot beschikbare flexibele werkplekken of afspraken over telefonische betrokkenheid van VT bij incidenten. Het *Actie-overleg* varieert in frequentie en statuur. De *samenwerking op HG door VT en ZSM* kent met name door de knelpunten rond informatiedeling verschillen in de uitvoering. En de *Samenwerking bij strafbare kindermishandeling* bevindt zich in verschillende stadia.

Met name over *Samen op in Acuu*t en het *Actie-overleg* wordt verschillend gedacht, met als achterliggende vraag: heb je dat als aparte structuur of als vast overleg nog nodig op het moment dat de vroegtijdige samenwerking in het reguliere werk goed is ingebed? Of worden deze verbeteracties juist een herkenbaar onderdeel van die reguliere werkwijze? Het antwoord verschilt per regio.

We zien ook verschillende aanpakken in de regionale uitvoering van de ontwikkelagenda, grofweg in twee varianten:

- een projectmatige aanpak: ervaring opdoen in pilots, om die vervolgens uit te breiden naar een groter werkgebied of naar het reguliere werkproces
- een programmatische aanpak: direct vanuit het reguliere werkproces de verbeteracties inzetten, met werkprocessen, werkinstructies, routekaarten, bewustwording, werkbezoeken en 'kleine stapjes' als belangrijke elementen.

Mengvormen komen ook voor: een regio kiest voor pilots op de ene verbeteractie en programmatische inzet op een andere. Er zijn weliswaar regionale verschillen in de uitvoering, maar het idee achter de vroegtijdige samenwerking ontplooit zich overal 'volgens het boekje': onafhankelijk van hoe ze worden uitgevoerd per regio, ze helpen om de vroegtijdige samenwerking vorm te geven, te structureren en te borgen.

In alle regio's klinkt als conclusie: er is nog veel werk te doen om de vroegtijdige samenwerking zorg-straft in het reguliere, dagelijkse werk - 'tussen de oren' - te krijgen. De uitvoering van Veiligheid Voorop is volop in ontwikkeling.

***“Je moet blijven prediken, zodat het onder de aandacht blijft van de collega's.” (Rotterdam-Zuid-Holland-Zuid)***

De regionale verschillen in uitvoering zijn voor een belangrijk deel constructief, omdat de uitvoering dan past op de maat van de regio. Deels vormen de regionale verschillen een afbreukrisico op de kwaliteit of voortgang van de verbeteractie. Daar kan vanuit landelijk niveau op twee manieren bij ondersteund worden. Ten eerste met duidelijke randvoorwaarden, zoals de aankomende wetwijziging over gegevensdeling en verandering in de positie van VT op ZSM. En ten tweede door ondersteuning te faciliteren, zoals de inzet van regionale ondersteuners vanuit het LNZZS, het organiseren van de landelijke werkgroep van de voorzitters van het Actie-overleg, of de landelijk georganiseerde scholingsprogramma's huiselijk geweld op ZSM.

*“Het drijft op goodwill van de organisaties en de deelnemers. Dat maakt het nog kwetsbaar. ... Je kan niet 123 afspraken implementeren en niet alles is even relevant voor iedereen. Het is soms nog wel zoeken: hoe gaan we dit werkend krijgen binnen de diverse geledingen?”  
(Oost-Nederland)*

#### Rode draad 4

### Samenwerkingspartners tonen eigenaarschap, verankering vraagt tijd en inspanning

De verbeteracties worden door de samenwerkingspartners van Veiligheid Voorop niet als externe projecten opgepakt, maar doorgaans in eigen beheer uitgevoerd, soms met ondersteuning vanuit het Landelijk Netwerk Zorg Straf.

Dat heeft twee gevolgen. Het heeft ten eerste in de meeste regio's vrij lang geduurd voordat de verbeteracties op gang kwamen. Maar - en dat is het tweede gevolg - als het dan staat, is het ook van de organisaties zelf.

De (resultaten van de) ontwikkelagenda vervolgens stevig verankeren in het reguliere werk kost tijd en inspanningscapaciteit. Het gaat bij de capaciteit om twee aspecten: 1. het beschikbaar hebben van voldoende menskracht, of ruimte in de bezetting om hier aandacht aan te besteden en 2. hoe betrek je de 'achterban' in de eigen organisatie, hoe krijg je de organisatie echt mee? Wat zijn daarvoor de goede handvatten en wie zijn dan sleutelfiguren?

We zien dat regio's waar in het RNZS de deelname vanuit alle organisaties goed loopt en voldoende mandaat heeft, die verankering ook beter vorm krijgt.

*“Veiligheid Voorop werkt, maar we moeten ons realiseren dat het tijd kost om het van beleid naar uitvoering te brengen, om het overal in de praktijk werkend te krijgen. Genoeg beschikbare uitvoeringscapaciteit blijft daarbij een kwetsbaar punt.” (Limburg)*

#### Rode draad 5

### De 'zachte' samenwerkingsfactoren zijn cruciaal

De verbeteracties van Veiligheid Voorop richten zich op (het verbeteren van) het gezamenlijk werkproces bij samenloop van zorg en straf in situaties van onveiligheid bij huiselijk geweld en kindermishandeling. Om die verbetering te realiseren zijn niet alleen afspraken en organiserend vermogen nodig, maar ook een goede samenwerkingscultuur tussen de betrokken organisaties en hun professionals.

'Zachte' samenwerkingsfactoren zijn cruciaal om tot een effectieve vroegtijdige samenwerking tussen zorg en straf te komen. Het gaat om een goede verbinding en om collegialiteit:

- houding en gedrag van professionals: een goede aanspreek- en samenwerkingscultuur
- elkaar kennen, elkaars taal verstaan, elkaars bevoegdheden kennen, verwachtingen naar elkaar uitspreken en bij elkaar steeds checken of is gedaan wat is afgesproken
- leervermogen vanuit praktijkervaringen.

“Elkaar kennen is key.” (Noord-Holland)

Dat klinkt eenvoudiger of voor de hand liggender dan het is. In alle regio's wordt dit aspect van elkaar kennen, weten wat je aan elkaar hebt, elkaar kunnen vertrouwen (in de zin van: als ik jou of jouw organisatie bij dit gezin betrek, weet ik dat er het goede gebeurt) genoemd als grote winst van vier jaar Veiligheid Voorop.

Het kost tijd om dat op te bouwen. Niet omdat professionals wantrouwend zijn ten opzichte van elkaar, maar omdat ze zich verantwoordelijk voelen voor wat er met een gezin gebeurt en ze er op moeten kunnen vertrouwen dat het betrekken van een andere organisatie tot de goede vervolgstappen leidt. Een politieagent laat na een incident een gezin niet 's nachts om drie uur achter als hij of zij er niet zeker van is dat er een andere organisatie staat om herhaling of escalatie van geweld te voorkomen en de eerste stappen naar hulpverlening te zetten.

Daarom spreekt Hameeda Lakhoo in het voorwoord over professionele moed: de moed om verantwoordelijkheid te delen. En niet te schuwen, of exclusief bij je te houden. Dat vraagt moed, zeker in stressvolle situaties, waarin sprake is van acute onveiligheid.

*“Wat een enorme kans is, is dat we veel meer aan de voorkant werken met de netwerkpartners. Niet dat de politie er bij een incident eerst alleen voor staat en er na verloop van tijd een melding naar VT gaat. Die vroegtijdigheid is nu geregeld en geborgd in het crisisproces. Binnen 24 uur zijn partners betrokken en gaan acties sneller door.” (Limburg)*

#### Rode draad 6

### ‘Harde’ randvoorwaarde en versturende factor is informatiedeling

De problemen rond de informatiedeling bij de verbeteracties komt in alle regio's als versturende factor terug. Regio's spreken van “pleisters plakken”, waarbij in verschillende regio's afspraken zijn gemaakt, maar waarbij ook voortdurend discussie is over wat wel en niet gedeeld mag worden en wanneer dan. Die discussie heeft inmiddels voor wat betreft de informatiedeling tussen VT en de strafrechtketen tot een traject richting wetswijziging geleid. Dat moet de duidelijkheid gaan geven die nodig is om een weer verder te gaan met de ontwikkeling van een aantal verbeteracties.



## Rode draad 7

## Leren uit de praktijk werkt

In de meeste regio's spelen de Regionale Netwerken Zorg Straf een belangrijke rol in de aansturing van de verbeteracties en in de verbinding tussen de samenwerkende organisaties op strategisch-tactisch niveau. Veel van de regionale netwerken hebben in de beginjaren van Veiligheid Voorop moeite gehad om goed te bepalen waar ze wel en niet van zijn en wat voor hen - als netwerk zonder formele bevoegdheden - een effectieve manier van werken is.

Inmiddels is de sturing op de verbeteracties overal goed opgepakt en besteden de meeste netwerken de nodige aandacht aan het leren uit de praktijk op de verbeteracties en de vroegtijdige samenwerking, onder meer aan de hand van casusreviews. Dat gebeurt ook in de (zelf)evaluaties van de verbeteracties door de professionals. In de praktijk werkt dat goed om de aansturing van de vroegtijdige samenwerking gaandeweg - 'in het werk' - te blijven verbeteren.

Een belangrijk vraagstuk voor de regionale netwerken blijft hoe vanuit Veiligheid Voorop de link te maken met het lokale veld, met bestuurlijke gremia en naar praktische effectiviteit. De regionale netwerken beschikken immers niet over een vaste ondersteuningsstructuur of beleidscapaciteit om dat vorm te geven. In veel regio's helpt het dat er ondersteuning vanuit het LNZZ beschikbaar is en dat projectleiders GHNT (overgaand in het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming) en/of de Zorg- en Veiligheidshuizen aansluiten bij het regionaal netwerk.

# Uit de praktijk. De samenwerking VT en ZSM in Oost-Brabant in twee casussen

*Tekst Dryske Roovers, Roovers Advies en Projecten*

In september 2020 startte Veilig Thuis Zuidoost-Brabant (hierna: VT) met een pilot waarin ze deelnemer werden van de ZSM-werkwijze. Inmiddels maken zij vijf dagen per week onderdeel uit van deze samenwerking. En dat werkt. Ingrid Dijkstra en Boukje Dreesen, VT-frontoffice medewerkers, vertellen over de meerwaarde van deze samenwerking aan de hand van (geanonimiseerde) casussen die zij als successen ervaren.

De werkdag van Ingrid start met een zaak waarin moeder Jolanda en dochter Esmee (21 jaar) zijn aangehouden vanwege het bezit van grote hoeveelheden drugs. Ze wonen in een vervuilde en gevaarlijke woning met sporen van harddrugs(gebruik). Er zouden nog drie minderjarige kinderen op het adres wonen. Ingrid: “De politie was van mening dat de woning onbewoonbaar was voor minderjarigen. Maar bij navraag bleek dat niemand wist waar de kinderen verbleven en of zij hadden gezien dat hun moeder en zus waren opgepakt.” De politie had nog geen zorgmelding opgemaakt, omdat de politie tot dan toe vooral bezig was met vervolgen van het strafbaar feit. Ingrid: “Niet onlogisch, wel zonde. Als we niet op ZSM zijn om op de zorgmelding te wijzen, duurt het soms dagen voordat deze bij VT landt, en soms ook helemaal niet.” Met een zorgmelding kan Ingrid haar informatiesystemen checken en contact opnemen met betrokkenen. Ingrid: “Deze informatie kan heel waardevol zijn. Zowel voor het ondersteunen van politie om gerichte vragen te stellen tijdens verhoor als voor het (vervolg) advies voor afdoening en vervolginzet.”

## **Geén zicht op veiligheid**

Uit het systeem blijken meerdere VT-meldingen van Jolanda en haar kinderen, waarvan de laatste een jaar terug is doorgeleid naar de hulpverlening. Ingrid belt de wijkagent die bij de arrestatie was en de betrokken hulpverlener. Ook zij weten niet waar de kinderen zijn. Ingrid: “de hulpverlener bleek ook na twaalf maanden nog altijd niet in de woning te zijn geweest omdat moeder dit weigerde. Er was dus al lange tijd géén zicht op veiligheid.” Ingrid overlegt met de Raad voor de Kinderbescherming en Reclassering Nederland. Dat helpt bij het vormen van een advies aan de officier van justitie.

## **Iedere organisatie heeft hetzelfde doel: gepaste zorg en straf**

Met de informatie die zij verzameld heeft, neemt Ingrid deel aan een tussentijdse briefing op de ZSM. Het OM wil inmiddels Jolanda en Esmee heenzenden. Maar omdat er nog geen veiligheidstaxatie is aangeleverd over de minderjarige kinderen wordt het advies van Ingrid, om het afdoeningsbesluit uit te stellen, gevolgd.

Aan het eind van de dag laat de hulpverlener weten dat de kinderen zijn ondergebracht. Jolanda en Esmee mogen naar huis en er is gedwongen kader aangevraagd voor het gezin. Er zijn sindsdien geen nieuwe VT meldingen van het gezin binnengekomen. Ingrid: “Ik ben heel tevreden met het verloop in deze zaak. Blij dat ik vanuit mijn perspectief kon zorgen voor voldoende aandacht voor de minderjarige kinderen in het gezin.”

“En daar zit het hem precies in, dat je op het juiste moment met de voorkennis vanuit je organisatie en jouw expertise kan zorgen dat een betrokkene de juiste aandacht krijgt op het moment dat er belangrijke beslissingen worden genomen”, aldus Boukje. Ze zet haar opmerking kracht bij met het voorbeeld van Agnes (31 jaar). Zij werd door haar partner Janusz zeer zwaar mishandeld en met de dood bedreigd. Ze vluchtte en deed aangifte, waarna Janusz werd aangehouden en op de verdachtenmonitor verscheen op een recente ZSM-werkdag van Boukje.

#### **De veiligheidsinschatting is een gezamenlijke verantwoordelijkheid**

Boukje: “De veiligheid was voor Agnes vooral afhankelijk van haar verblijfplaats en of en wanneer Janusz weer vrij zou komen. Het OM zocht mij direct op om - terwijl de strafrechtelijke zaak tegen dhr. werd voorbereid - zo snel mogelijk zicht te krijgen op de wensen en mogelijkheden van Agnes om al dan niet blijvend terug te keren naar Polen. Dit heeft directe invloed op de veiligheidsinschatting.” Terwijl Boukje contact heeft met Agnes en met de hulpofficier van justitie overlegt over de mogelijkheden van een huisverbod, stelt de reclassering een negatief schorsingsadvies van de voorlopige hechtenis op, voor de voorgeleiding van Janusz. Tegelijkertijd is Team Crisisbeheersing (TBC) van de politie ingezet. Zij voeren een dreigingsanalyse uit brengen een beschermingsadvies uit; een andere, geheime, verblijfplaats voor Agnes, voordat Janusz wordt heengezonden. Boukje bespreekt dit advies vervolgens met Agnes en maakt veiligheidsafspraken. Agnes krijgt bij uitvoering hiervan hulp van haar woon- en werk coördinator in Nederland. Boukje: “De veiligheidsinschatting is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. In de ZSM-samenwerking is heel goed te merken dat dat besef en bijbehorend proces inmiddels echt is ingezet”.

In deze zaak was voor de veiligheid nauwe afstemming en communicatie ontzettend belangrijk. Boukje: “Het was heel fijn dat de netwerkpartners Veilig Thuis goed wisten te benutten en dat we in de samenwerking dusdanig snel hebben kunnen afstemmen dat we niet op elkaar hebben hoeven wachten”. Terwijl de raadkamer voor meneer werd voorbereid, kon Boukje met CCB zorgen voor een veiligheidsplan. Boukje: “Daar heeft Agnes profijt van gehad. Ze had snel duidelijkheid over wat er nodig was en kreeg tijd om hierbij hulp te vragen. Voor dit soort zaken, waarbij zorg en straf oog hebben voor elkaar, doe ik het echt!”.

#### **Winst: elkaar kennen en kunnen vinden**

Grote winst van ZSM zit volgens Boukje en Ingrid in het feit dat de professionals uit de keten elkaar op de ZSM-werkvloer zien. Dat ze met elkaar werken en met elkaar leren. Ingrid: “Doordat we elkaar vaker zien, met elkaar zaken doorlopen, leren we ook elkaars werk beter kennen en komt er meer begrip voor uitdagingen en beperkingen.” Boukje: “Wat echt helpt zijn succeservaringen. Dan merk je wat samenwerken met zorg- en strafpartners oplevert voor de betrokkenen en dat maakt het werk leuk. Het werken vanuit één locatie werkt letterlijk en figuurlijk drempelverlagend.”

*De namen van de betrokkenen zijn niet hun echte namen.*

# Uit de praktijk. Verbreding van de samenwerking zorg- straf in het Zorg- en Veiligheidshuis in Hart van Brabant

Tekst: Rick Steggerda, Nationale Politie

Heidi Crielaard is meer dan 20 jaar werkzaam bij de Politie. Al van meet af aan merkt ze dat haar hart niet bij strafrecht alleen ligt. 'Ik heb bij Zeden gewerkt. En als wijkagent op jeugdproblematiek. De zorg is in mijn werk nooit ver weg geweest en ik wilde me daar verder in ontwikkelen. Zodoende ben ik in het Zorg- en Veiligheidshuis terechtgekomen namens de Politie.'

## Werkwijze

Het Zorg- en Veiligheidshuis waar Heidi werkt staat in Tilburg, onderdeel van de eenheid Zeeland-West-Brabant. In Tilburg hebben ze een specifieke werkwijze, vanuit de politie. Er zijn 7 collega's binnen het Zorg- en Veiligheidshuis die alle politiemeldingen met een zorg- en veiligheidscomponent lezen: 5 seniors en 2 ondersteuners. De seniors hebben specifieke thema's waar ze casusinhoudelijk op werken. De ondersteuners zijn voornamelijk verantwoordelijk voor het leesproces en de zorgmeldingen. Heidi is een van de seniors en ze richt zich op Huiselijk Geweld, Kindermishandeling en Stalking.

Heidi: 'Alle meldingen zijn bij ons gedekt en geborgd. Via speciale querylijsten lezen wij alle meldingen. Een ieder heeft daarin zijn specifieke thema's. Eén keer in de week heb ik op dinsdag Actie-overleg met de netwerkpartners: het Openbaar Ministerie, Reclassering, Veilig Thuis en wij,

de Politie. Daar bespreken we alle casuïstiek Stalking en zorgelijke Huiselijk Geweld-zaken. Via het risicoinschattingsformulier SASH is bepaald of een stalkingcasus hoog, midden of laag urgent is. Alle hoog en gemiddeld urgente zaken bespreken we op die dinsdag sowieso. Dan gaan we bekijken: kennen we deze mensen? Zit er hulp op? Is dat nodig? Wat voor hulp is hier nodig om het niet fataal te laten aflopen? En dan maken we een (ZSM-) scenario met elkaar. Kiezen we de strafrechtroute of de zorgroute? Of doen we een tweesporenbeleid en richten we ons op beiden? Dit alles vanuit de centrale vraag: hoe maken we het veilig voor het slachtoffer? Wij schrijven een advies en zetten dat in het systeem. Dan kunnen ze op de ZSM-tafel dit advies lezen.'

## Voordelen

Het behandelen van zorgmeldingen is zo volledig geborgd binnen het Zorg- en Veiligheidshuis, zodat er snel geschakeld kan worden met in- en externe partners. De basisteams kunnen vanwege de capacitaire druk dit leesproces niet dagelijks borgen. Tevens worden de meldingen nu ingelezen door collega's met kennis en expertise op het gebied van Zorg- en Veiligheid.

Heidi: 'Het fundament van deze werkwijze schuilt in het fysiek samenhuizen van de verschillende partners in het Zorg- en Veiligheidshuis: OM,

Reclassering, Veilig Thuis, Raad voor Kinderbescherming, GGD, Politie en verschillende zorginstellingen. Ik loop naar boven en er is meteen warm contact met Veilig Thuis. We kunnen zo snel triageren en op de juiste manier in een casus samenwerken. Of het nu een actieoverleg of een kort werkvloercontact betreft, we delen informatie met elkaar en hebben dezelfde doelstelling. We zijn geen eilanden, maar één geheel. Het grote voordeel van deze manier van werken is het zorgvuldige maatwerk dat we kunnen leveren en dat is essentieel bij deze zaken. Geen relatie en geen huishouden is hetzelfde.

Belangrijk is ook dat er in ons politieteam allemaal mensen werkzaam zijn met feeling voor deze materie; je moet een bepaalde affiniteit en gevoeligheid hebben voor dit werk. Maar het allergrootste voordeel zit op menselijk vlak: we kunnen door in een vroeg stadium maatwerk bieden heel vaak escalatie voorkomen. We pakken meer de voorkant en zo ontstaan er minder complexe casussen.'

Het is in Tilburg gelukt om het aantal meldingen op Verwarde Personen te halveren: 1800 in dit district tegenover 3500 meldingen in naburige districten. Er is ook sprake van minder recidive.

## 6. De verbeteracties

In dit hoofdstuk komen de verbeteracties en de samenhang daartussen aan bod. We geven per verbeteracties steeds een algemeen beeld en vervolgens aan de hand van de indicatoren op ontwikkelingspanningen, uitvoeringspanningen en waarde een overzicht van de bevindingen.

### 6.1 De verbeteracties: samenhang, kennisontwikkeling en blijven verbeteren

In het vorige hoofdstuk kwam aan de orde dat een aantal regio's kiest voor een projectmatige aanpak om de ontwikkelagenda Veiligheid Voorop vorm te geven en dat andere regio's kiezen voor een meer programmatische aanpak, waarbij de verbeteracties organisch in het bestaande werk worden opgenomen.

Die verschillen in aanpak hebben uiteraard gevolgen voor de aansturing van de verbeteracties, maar voor de verwachtingen over de **samenhang tussen verbeteracties** lijkt het niet zoveel uit te maken. Die samenhang wordt met name gezien op twee punten.

Als de vroegtijdige samenwerking zorg-straft in de dagelijkse praktijk goed loopt (met name aan de hand van de opgedane praktijk in *Samen op in Acuu*t en de *Aanpak HG door VT en ZSM*), zijn dan aparte werkprocessen of een vast overleg als het Actie-overleg nog nodig? Of is de vroegtijdige samenwerking dan onderdeel van het reguliere werk? Daar wordt verschillend over gedacht.

In veel regio's wordt onderlinge versterking ervaren tussen de *Samenwerking bij Strafbare Kindermishandeling* en de andere verbeteracties, met name bij het *Actie-overleg*.

*“Vaak heb je aan de bestaande werkstructuren genoeg. Alle organisaties in Veiligheid Voorop hebben een duidelijke taak en we weten elkaar vinden. Je kan dat pragmatisch maken, je hoeft niet overal een projectgroep voor op te richten. Maar dan moet je wel nieuwe mensen daar steeds in meenemen.” (Noord-Holland)*

Het **Regionaal Netwerk Zorg Straft** (RNZS) zorgt voor betere contacten, een hechter netwerk tussen de samenwerkingspartners, meer begrip voor elkaars inzet en expertise. We stelden in het vorige hoofdstuk dat deze 'zachte' factoren van groot belang zijn in een betere samenwerking. De ontwikkelagenda is daar een goed vehikel voor.

In alle Regionale Netwerken Zorg Straft wordt, soms met ondersteuning vanuit het Landelijk Netwerk Zorg Straft, aan de hand van casusreviews en (proces)evaluaties vormgegeven aan het leren uit de praktijk.

Het **'lerend netwerk'** wordt steeds meer een sleutelbegrip voor de RNZS'en. In veel regionale netwerken speelt nog wel de vraag hoe de leereffecten van het regionale netwerk *“tussen de oren van de achterban”* van de verschillende organisaties te krijgen.

---

### 6.1.1 Ontwikkelingspanningen

---

*Afspraken over afstemmen en delen van informatie*

*Gezamenlijke training, intervisie, deskundigheidsbevordering*

Er is (veel) meer aandacht gekomen voor huiselijk geweld en kindermishandeling en voor de opgave beter samen te werken. De Visie Gefaseerd Samenwerken aan Veiligheid speelt daarin een belangrijke rol.

Regionale afspraken opstellen over informatiedeling vraagt veel tijd en inzet. Afspraken daarover verschillen per verbeteractie. De aankomende wetswijziging gaat uiteraard zorgen voor een nieuwe situatie als het gaat om de situatie bij VT in relatie tot de strafrechtpartners. Tegelijk is die inzet niet goed afzonderlijk te kwalificeren, omdat die inzet (op beleids- en managementniveau) wordt ervaren als onderdeel van het reguliere werk, niet als meerwerk.

De HG-trainingen binnen de politie - met betrokkenheid van VT - en de trainingen voor ZSM worden veel ingezet. Steeds vaker is sprake van gezamenlijke deskundigheidsbevordering over de grenzen van de eigen organisatie, zoals meeloopdagen, werkbezoeken en casusreviews of 'terugdraaisessies'.

---

### 6.1.2 Uitvoeringsinspanningen

---

*Inverdieneffecten tussen verbeteracties*

*Inverdieneffecten met andere werkstromen*

*Meer- of minderwerk*

*Knelpunten informatievoorziening*

*Extra inzet nodig om informatie*

*beschikbaar te maken*

Het is nog te vroeg om uitspraken te doen over de inverdieneffecten vanuit de samenhang tussen de verbeteracties. Daarvoor zijn ze nog niet overal even ver ontwikkeld. Een aantal regio's ervaart dat een goede vroegtijdige samenwerking (bijvoorbeeld aan de hand van Samen op in Actie of op ZSM) zorgt voor minder casusinstroom op het Actie-overleg. Maar dat is zeker niet overal het geval.

De samenhang van de verbeteracties levert geen meer- of minderwerk op (ten opzichte van de inspanningen voor de afzonderlijke verbeteracties). Wel kost het deelnemen aan het RNZS tijd, met name voor een eventuele vaste voorzitter. Knelpunten of extra inzet rond informatievoorziening spelen vooral in de afzonderlijke verbeteracties.

---

***“In het begin van de samenwerking was er over en weer nog wel het idee dat partners zich op elkaars werkterrein gingen begeven. Maar dat soort weerstand is binnen de werkgroep weggenomen en kristalliseerde zich in de praktijk als vanzelf uit, bijvoorbeeld door samen de routekaart stalking te ontwikkelen.” (Oost-Nederland)***

---

### 6.1.3 Waarde

---

Verbetering in de praktijk  
Ervaringsdeskundigheid  
Gezamenlijk leerproces in RNZS

Zoals in ‘rode draad’ 1 en 2 in hoofdstuk 5 aan de orde kwam, zijn de regio’s overtuigd van de waarde van Veiligheid Voorop. De vroegtijdige samenwerking helpt om de veiligheidssituatie in gezinnen te verbeteren.

In veel Regionale Netwerken Zorg Straf is de aansturing en het ‘lerend netwerk’ goed belegd, na een vaak wat ‘zoekende’ aanloop. Voor de aansturing van de verbeteracties zijn doorgaans ‘kartrekkers’ benoemd, die in het RNZS terugkoppelen. Als er met pilots wordt gewerkt, worden er (proces)evaluaties uitgevoerd. Het leren uit de praktijk krijgt vorm in (het bijstellen van) procesbeschrijvingen en routekaarten en aan de hand van casusreviews. De inzet van ervaringsdeskundigheid daarin is nog beperkt.

---

***“Op de vraag naar verbetering in de praktijk kunnen we volmondig ja zeggen. We zijn intensiever gaan samenwerken. Dat kan botsen, of veel tijd kosten. Maar je staat meer voor elkaar open, je weet waar je elkaar kan aanvullen, gebruikt elkaars professionaliteit veel meer.” (Limburg)***



## 6.2 Samen op in Acuut

De aanpak op Samen op in Acuut (altijd contact tussen politie en VT bij een acuut onveilige situatie, en indien nodig samen ter plaatse) varieert van een vaste bezetting vanuit VT op een politiebureau tot aan telefonische bereikbaarheid van VT voor de politie buiten kantoortijden. In een aantal regio's is de aanpak onder een aparte benaming losgelaten en wordt ingezet op het snel contact zoeken tussen politie en VT bij een incident met een (mogelijk) acuut onveilige situatie. Per geval wordt dan de afweging gemaakt of VT bij een incident al dan niet ter plaatse gaat.

Afhankelijk van de randvoorwaarden - een belangrijke is of er in de regio een 24-uurscrisisdienst van VT is - geeft elke regio vorm aan de invulling van Samen op in Acuut. De manier van werken is nog niet in elke regio gemeengoed.

Om het doel van Samen op in Acuut te bereiken gaat het er vooral om dat er 'korte lijntjes' worden bewerkstelligd. Als VT met de politie dan nog mee ter plaatse gaat bij een incident, wordt dat weliswaar ervaren als meerwaarde, maar (altijd) mee ter plaatse gaan is in de capaciteit niet in veel regio's haalbaar.

***“We zorgen met de VT-werkplek op het politiebureau voor nabij contact en korte lijntjes. Groter dan dat is het eigenlijk niet. Maar het werkt.” (Noord-Holland)***

***“Door middel van deze pilot willen de samenwerkingspartners het ‘ijzer smeden als het heet is’ en de crisis als kans op verandering optimaal benutten.” (Zeeland-West-Brabant)***

---

### 6.2.1 Ontwikkelingspanningen

---

Voorlichting politie en VT

Aanpassingen werkproces

Aanpassingen bereikbaarheid en beschikbaarheid VT

De verschillen tussen regio's zijn groot. Vaste bezetting door VT-medewerkers op een politiebureau - zodat VT-medewerkers direct mee 'op acuut' kunnen - wordt inhoudelijk van meerwaarde, maar organisatorisch als een grote investering gezien.

In veel regio's ontstaan afspraken over bij een incident ter plaatse telefonisch contact van de politie richting VT. Dat vergt vooral bewustwording, werkinstructies, 'promotie' en ervaringen opdoen in de praktijk.

Het maakt verschil of een VT een eigen 24-uurscrisisdienst heeft. Als dat het geval is, is de slag naar Samen op in Acuat makkelijker te maken en lijkt het op korte termijn meer op te leveren.

---

***“Het is een basisgrondhouding dat VT en politie elkaar snel vinden als ze elkaar nodig hebben. Dat we er gewoon zijn voor elkaar. Daar zijn we het over eens, maar in de praktijk gaat het toch nog wel eens mis.” (Noord-Nederland)***

***“We zien in de praktijk dat veel agenten nog aarzelen om een VT-melding te doen, omdat ze denken dat het weinig zin heeft en niet weten wat ermee gebeurt, of omdat ze de signalen onderschatten (“iedereen heeft wel eens ruzie thuis”). De alertheid en herkenning kunnen nog omhoog. Maar we zien dat er steeds meer contacten zijn tussen VT en politie. We weten elkaar beter te vinden.” (Midden-Nederland)***

---

### 6.2.2 Uitvoeringsinspanningen: meer- en minderwerk

---

<i>Crisismeldingen</i>	Er zijn verschillende ervaringen, afhankelijk van de gekozen opzet in de regio en de aanwezigheid van een 24-uurscrisisdienst bij VT. Als VT'ers niet mee ter plaatse gaan, maar er alleen telefonisch contact is, dan wordt er geen meerwerk ervaren in de uitvoering.
<i>Snelheid informatievoorziening</i>	
<i>Knelpunten informatievoorziening</i>	De informatievoorziening verbetert en er is minder sprake van 'late' VT-meldingen. Het contact met de betrokkenen verbetert. Op de doorlooptijden lijkt er geen effect te zijn. Het levert ook niet direct ruimte verderop in het werkproces. Het heeft vooral invloed op de kwaliteit van het werk en heeft daarmee een positief effect op de veiligheid.
<i>Extra inzet</i>	
<i>Opvolging</i>	Er is in veel regio's aan de hand van pilots gewerkt. Zo is veel ervaring opgedaan en zijn werkafspraken aangescherpt.
<i>Ruimte elders in werkprocessen</i>	
<i>Evaluatie en doorontwikkeling</i>	

---

***“We zijn vanuit de politie nog erg in beweging om iedereen te stimuleren om VT te bellen bij incidenten rond HG en KM. Dat is de belangrijkste en haalbare stap. Die afspraak hebben we ook gemaakt: zoek voor de VT-melding al contact. En dat moet in het reguliere werk gebeuren.” (Haaglanden & Hollands Midden)***

### 6.2.3 Waarde

*Betere veiligheidsbeoordelingen en interventies*

*Alertheid op en herkenning van signalen*

*Late meldingen*

*Sneller vervolgstappen*

*Lagere druk op HG&ZSM en Actie-overleg*

*Effectievere inzet van capaciteit*

*Lagere kans op herhaling of escalatie*

*Grotere en blijvende bereidheid tot meewerken aan hulp*

*Eerder meldingen aan andere partijen*

*Onderling vertrouwen en collegiaal contact*

*Betere samenwerking in de breedte*

De ervaring in de regio's is - ongeacht de gekozen vorm van Samen op in Acuu - dat het helpt de kwaliteit van het werk te verbeteren: betere veiligheidsbeoordelingen, minder late meldingen, toename van de alertheid op signalen, betere acceptatie van hulp door betrokkenen (maar niet noodzakelijk snellere vervolgstappen).

In een aantal regio's bestaat de ervaring en verwachting dat wanneer deze samenwerking bij incidenten goed is 'ingesleten', dat zal leiden tot betere samenwerking in het vervolg van een casus. Waardoor inbreng in bijvoorbeeld een Actie-overleg minder snel nodig is.

Het versterken van de samenwerking ("elkaar beter kennen" en "sneller weten te vinden") en het netwerk tussen VT en politie wordt in alle regio's als grote winst benoemd.

***“Bij stalking is het idee dat de politie eigenlijk contact zoekt met één van onze gedragswetenschappers. Dus er is een werkproces afgesproken wie je moet bellen om ons eerste contact te leggen, om het drie-gesprek te organiseren. Het zijn vooral de gedragswetenschappen die de spil zijn vanuit Veilig Thuis en de uitvoerende collega's van wie de casus is.” (Amsterdam-Amstelland)***

***“We krijgen intern en extern de feedback dat het helpend en betekenisvol is. Betrokkenen vinden het heel goed dat ze meteen met VT contact hebben. Wij stellen andere vragen en kunnen aan de zorgkant direct schakelen. Dat is een vloeiende lijn. Geen opeenvolging, maar een gezamenlijke actie. En dat brengt rust voor de betrokkenen.” (Limburg)***

## 6.3 Het Actie-overleg

Het Actie-overleg (of een soortgelijke werkwijze) is inmiddels in elke regio actief, in verschillende varianten of benamingen, op maat van de regio. Er is maatwerk als het gaat om de schaal: één Actie-overleg op schaal van de RNZS-regio (met deelname van meerdere VT's) of een Actie-overleg per VT-regio. En maatwerk als het gaat om de inhoudelijke focus. In pilots of in het beginstadium richten Actie-overleggen zich vaak op één thema (zoals ex-partner stalking). Dat verbreedt zich daarna naar meer HG- en KM-zaken. In enkele Actie-overleggen is inmiddels een nog verdere verbreding aan de orde, bijvoorbeeld naar zedenzaken.

In een aantal regio's wordt de vraag gesteld of het Actie-overleg nog nodig is als de vroegtijdige samenwerking zorg-straft beter in het reguliere werk is geborgd. Als de organisaties elkaar steeds beter en sneller weten te vinden, is dan nog een apart overleg op een vast tijdstip nodig? In andere regio's is het Actie-overleg een ankerpunt in de vroegtijdig samenwerking, ook richting het lokale veld.

### 6.3.1 Ontwikkelingspanningen

*Kwartiermaker of projectleider*  
*Afspraken over delen en vastleggen*  
*van informatie*  
*Bijscholing*  
*Aanpassingen werkprocessen*

Het is voor veel Actie-overleggen zoeken geweest naar een goede vorm, vooral als het gaat om inbrengcriteria en bezetting. Dat vergt veel overleg en bijstellen van de 'spelregels'. Vooral voor het OM kost het in regio's met drie of meer VT's veel tijd om de benodigde bezetting te realiseren. Het gaat bij de ontwikkelingspanningen dus vooral om 'ontwerptijd': hoe richt je het Actie-overleg zo effectief mogelijk in?

Daaruit is regionale variatie ontstaan, ook op de instroom van casuïstiek: wel of geen zaken zonder parketnummer bespreken, zaken worden vooral vanuit de politie ingebracht (aan de hand van een VT-melding) of ook vanuit andere partners. Ook de mate waarin zaken worden ingebracht verschilt. Er zijn regio's met elke week een volle agenda op het Actie-overleg en er zijn regio's waar het wekelijks Actie-overleg soms niet doorgaat omdat er geen zaken zijn ingebracht.

***“We willen in het Actie-overleg een ‘rebellenergie’ losmaken, het ‘wij-gevoel’ dat nodig is voor een echt gezamenlijke aanpak verder versterken.” (Noord-Nederland)***

***“Er is een vaste bezetting nodig, om vertrouwen over en weer op te bouwen en dan kan je elkaar beter aanspreken op welke zaken er wel en niet in het Actieoverleg moeten komen.” (Midden-Nederland)***

### 6.3.2 Uitvoeringsinspanningen

<p><i>Frequentie</i></p> <p><i>Vorm</i></p> <p><i>Aanwezige partners</i></p> <p><i>Deelnemers</i></p> <p><i>Mandaat</i></p> <p><i>Voorzitterschap en facilitering</i></p> <p><i>Informatiedeling en vastleggen</i></p> <p><i>Ruimte in werkproces elders</i></p> <p><i>Evaluatie en doorontwikkeling</i></p>	<p>De meeste Actie-overleggen zijn wekelijks, op een vast tijdstip. Gebrek aan mandaat, of niet de juiste mensen aan tafel is niet (meer) aan de orde. Dat commitment en die helderheid is er inmiddels.</p> <p>Met name de VT's (vaak voorzitter) en het OM ervaren meerwerk in het Actie-overleg. Dat is vooral organisatorisch (aanwezigheid van het OM bij meerdere Actie-overleggen als die op regioniveau zijn georganiseerd, voorbereiding, vastleggen van afspraken, voorzitterschap).</p> <p>Informatiedeling is een knelpunt, vooral als het gaat om het eenduidig (en in één keer, vanuit één plek) vastleggen van informatie en afspraken.</p> <p>In het Actie-overleg komt alle expertise bij elkaar, maar het is niet zo dat dat elders in het werkproces ruimte oplevert. In het Actie-overleg worden afspraken gemaakt, die moeten vervolgens nog worden uitgevoerd. Als het goed is, voorkomt het natuurlijk dubbel werk en vertraging.</p> <p>De Actie-overleggen evolueren nog steeds. Een knelpunt dat in veel Actie-overleggen wordt gesignaleerd is dat de overdracht naar het lokale veld beter kan voor de casussen die in het Actie-overleg besproken zijn. Een volgende stap in de ontwikkeling van het Actie-overleg kan zijn die overgang te versterken. Dat kan wellicht een voorbeeld worden voor de samenwerking in bredere zin tussen de partners van Veiligheid Voorop en partijen in het lokale veld.</p>
--	---

***“Ik denk dat het echt wat oplevert in de praktijk, maar dat is nog moeilijk concreet te benoemen. We leggen daar de puzzelstukjes bij elkaar en spreken een koers af, met afspraken over wie wat oppakt. We moeten daarbij nog stappen maken richting de rest van de keten, zoals de Veiligheidshuizen en het lokale veld.” (Midden-Nederland)***

### 6.3.3 Waarde

Betere en vroegtijdiger informatiedeling en -verrijking	De inhoudelijke waardering voor het Actie-overleg (of soortgelijk overleg onder een andere benaming) is overal groot. De kwaliteit van de aanpak van casuïstiek gaat er mee omhoog.
Completer beeld	
Hogere kwaliteit	
Vroegtijdige afstemming	De waarde van het Actie-overleg zit niet in efficiëntie - "want zonder Actie-overleg moet je die afstemming ook zoeken, dat maakt niet uit" - maar in de kwaliteit en in de versterking van de samenwerking en netwerkvorming tussen de professionals. Door de actiegerichtheid leidt dat tot positieve praktijkervaringen. Dat heeft ook buiten het Actie-overleg een positieve invloed op de samenwerking.
Vermindering van administratieve lasten	
Effectievere inzet van capaciteit	
Verdere ontwikkeling van het vakmanschap	
Lagere kans op herhaling	
Hoog-risicogezinnen beter in beeld	
Onderling vertrouwen tussen de samenwerkingspartners	Of zich dat in kwantitatieve zin uit (effectievere inzet van capaciteit, minder escalatie en herhaling, hoog-risicogezinnen eerder in beeld) is niet uit de beschikbare informatie op te maken.
Groei vertrouwen buiten Actie-overleg	
Samenwerking zonder Actie-overleg	

***“Het Actie-overleg werkt echt goed, voegt kwaliteit aan afhandeling van zaken toe. Door de deskundigheid die daar zit en doordat er al jaren wordt samengewerkt. Er is vertrouwen in elkaar. Je ziet een merkbaar effect op de directe veiligheid.” (Limburg)***

***“Er wordt minder op eilandjes gewerkt.” (Zeeland-West-Brabant)***

## 6.4 Gezamenlijke aanpak HG door VT en ZSM

We zien twee belangrijke uitdagingen als het gaat om de invulling van de samenwerking tussen VT en ZSM.

### 1.

Omgaan met informatiedeling. Hoe komt de benodigde informatie om een goede veiligheidsbeoordeling te kunnen doen bij VT? Wat mag wel en niet? Hoe kom je tot een juridisch aanvaardbaar werkproces? En wie regelt dat in bij ZSM? Dat is een knelpunt waar in de regio tot nu toe verschillend mee wordt omgegaan. Er komt aan de hand van een traject richting wetswijziging nu landelijk duidelijkheid over de informatiedeling. Tot het zover is blijft het voor een aantal regio's "pleisters plakken" als het gaat om informatiedeling. In sommige regio's werd daarin de grens opgezocht, om toch productief te kunnen samenwerken. Anderen 'beperken' zich tot zaken die in de ZSM-monitor als HG zijn gekenmerkt en waarbij de verdachte op de hoogte en akkoord is met informatiedeling. Veel regio's wachten nu de landelijke duidelijkheid af voordat ze verder gaan in de ontwikkeling van de gezamenlijke aanpak HG door VT en ZSM.

### 2.

De inzet van capaciteit. Die loopt uiteen van alleen telefonische bereikbaarheid van VT voor HG-zaken tot aanwezigheid op ZSM (met veelal de reclassering als 'linking pin'). Door deelnemers wordt fysieke aanwezigheid meer gewaardeerd, maar soms zijn de aantallen HG-zaken laag en dan is fysieke aanwezigheid een flinke investering voor VT. Als VT gevraagd wordt een veiligheidsbeoordeling te geven op zaken zonder HG-label, maar waarbij wel een vermoeden is van acute onveiligheid, neemt de meerwaarde van VT en het rendement op die capaciteitsinvestering snel toe. En ander capaciteitsaspect is of verschillende VT's in één arrondissement voor elkaar waarnemen of niet (en dan beide of alle drie tegelijk deelnemen aan ZSM).



We zien twee belangrijke uitdagingen als het gaat om de invulling van de samenwerking tussen VT en ZSM.

---

#### 6.4.1 Ontwikkelingsspanningen

---

*VT aan ZSM-tafel*

*Afspraken werkwijze*

*Kosten randvoorwaarden*

*Afspraken over delen en vastleggen van informatie*

*Bijscholing*

*Aanpassingen werkprocessen*

Als VT deelnemer is aan ZSM, vraagt het veel werk om aan de voorkant tot duidelijke afspraken binnen de juridische kaders te komen. In een aantal gevallen is daar externe expertise voor ingezet in de regio (naast de beschikbare landelijke ondersteuning).

In de voorbereiding op de samenwerking is veel gebruikgemaakt van de landelijk beschikbare trainingen vanuit ZSM (de 'menukaart').

In veel gevallen is het zoeken geweest naar een passende vorm voor deelname of consultatie: wel of niet aanwezig, informatie via een 'berichtenbox' vanuit één partner (3RO of de politie), of toch meekijken op de ZSM-monitor. Voor veel regio's is het nog steeds een zoektocht.

---

#### 6.4.2 Uitvoeringsinspanningen

Inzet

Extra capaciteit

Knelpunten in de informatievoorziening en -deling

Ruimte in werkproces elders

Evaluatie en doorontwikkeling

Bij veel VT's is de bezetting momenteel een vraagstuk, vanwege de druk op de capaciteit. In een aantal regio's draait VT daarom momenteel slechts enkele dagen per week mee op ZSM.

Voor de VT's is er sprake van meerwerk. Dat zit in de aanwezigheid op ZSM (met 'stille wachttijd' als VT-medewerkers dan niet geen andere werkzaamheden kunnen doen) en in het verzamelen van de benodigde informatie. Om hoeveel meerwerk het gaat, is uiteraard afhankelijk van gemaakte afspraken in de regio. Op basis van ervaringen en enkele evaluaties, lijkt een inschatting van twee tot vier fte per VT realistisch (zie ook paragraaf 4.2). Voor de andere ZSM-partners is er geen sprake van meerwerk.

De samenwerking VT en ZSM zit in de regio's nog steeds in de beginfase. Daarom worden er regelmatig voortgangssessies en evaluaties gehouden. Ook wordt in 'reflectiebijeenkomsten' gewerkt met casusreviews om met de ZSM-deelnemers naar verbeteringen te zoeken.

***“De praktijk is gegroeid vanuit bewezen succes. De oorspronkelijke situatie, waarbij 3RO de schakel was tussen VT en ZSM, hebben we directer gemaakt met de fysieke aanwezigheid van VT. Dat werkt veel beter. Nu is er vanwege gebrek aan capaciteit twee dagen alleen telefonische beschikbaarheid van VT. Dat werkt meteen al wat minder dan wanneer je bij elkaar zit.” (Limburg)***

### 6.4.3 Waarde

*Betere afweging van zorg en straf in afdoeningsbeslissing*  
*Completer beeld*  
*Betere informatiedeling en -verrijking*  
*Voorkomen invrijheidstelling zonder veiligheidsmaatregelen*  
*Snellere inzet van veiligheidsmaatregelen*  
*Vermindering van administratieve lasten*  
*Gestroomlijnder informatiedeling*  
*Effectievere inzet van capaciteit*  
*Verdere ontwikkeling van vakmanschap*  
*Lagere kans op herhaling*  
*Onderling vertrouwen tussen de deelnemende samenwerkingspartners*  
*Hoog-risicogezinnen beter in beeld*  
*Groei vertrouwen buiten HG&ZSM*  
*Samenwerking zonder HG&ZSM*

Ondanks de besloemingen rond de informatiedeling en ongeacht de gekozen vorm voor de samenwerking van VT met ZSM, staat de meerwaarde buiten kijf. De vroegtijdige betrokkenheid, het niet op een VT-melding van de politie hoeven wachten en aanvullende informatiedeling helpen om goede veiligheidsafspraken voor gezinnen te kunnen maken. De inhoud wordt verrijkt wordt en er is sprake van een betere afdoening.

Of er daadwerkelijk sprake is van minder kans op herhaling of het beter in beeld zijn van hoog-risico-gezinnen is nu niet in cijfers uit te drukken.

De resultaten van de samenwerking zijn nog vooral te zien binnen casuïstiek. De stellige indruk is dat de ervaringen van de samenwerking ervoor hebben gezorgd voor meer aandacht voor huiselijk geweld op ZSM, ook voor zaken die niet in eerste instantie het HG-label kregen.

**“Hoe kunnen we collega’s er bewust van maken dat het veel voorkomt? En ook dat ze het herkennen? Wat is er nu al bij de verschillende organisaties? Zijn daar trainingen voor? Is daar al informatie over? Hoe kunnen we dat beter doen?” (Amsterdam-Amstelland)**

## 6.5 Samenwerken bij Strafbare Kindermishandeling

Anders dan bij de andere verbeteracties van Veiligheid Voorop, gaat het bij de Samenwerking bij Strafbare Kindermishandeling minder om een vaste werkstructuur en (nog) meer om bewustwording, een 'onderlegger' bij het handelen en het verstevigen van het netwerk van de gespecialiseerde professionals.

Het gaat daarbij ook om de bewustwording dat er vaak nog te weinig contact was tussen bijvoorbeeld politie en VT. De drempel om elkaar in te schakelen en informeren was vrij hoog. Er wordt in alle regio's geïnvesteerd in betere contacten. Dat lukt over het algemeen goed, al zijn er twee belangrijke redenen waarom die investering veel tijd kost.

### 1.

*Er is bij VT-medewerkers regelmatig nog sprake van een hoge drempel naar het OM. VT en OM weten elkaar steeds beter te vinden, ook vanwege de vroegtijdige samenwerking in andere Veiligheid Voorop-verbeteracties. Er is inmiddels winst behaald doordat vertrouwensartsen nu anoniem kunnen melden. Maar er is nog vaak het gevoel of de vrees dat strafrechtelijke vervolging bij het OM al snel aan de orde is en dat het traject vanuit zorgpartijen juist kan schaden. Het OM wil juist toe naar een situatie waarbij zaken aan de voorkant worden besproken, om te bepalen wat de juiste aanpak is en of dat een strafrechtelijke aanpak moet zijn. Om dat verder te brengen is er nog werk en tijd nodig.*

### 2.

*Strafbare kindermishandeling is een moeilijk voorstelbaar en moeilijk bespreekbaar probleem, ook voor professionals. Een RNZS-lid van de politie merkt dat er in basisteams nog vaak sprake is van een mentale drempel om signalen van strafbare kindermishandeling te zien en ernaar te handelen. Dat is geen kwestie van onwil, maar heeft te maken met de menselijke reactie om gewoonweg niet altijd te kunnen geloven dat "dit echt aan de hand kan zijn, omdat het zo tegennatuurlijk en zo heftig is."*

---

### 6.5.1 Ontwikkelinspanningen

---

Voorlichting

Kwartiermaker of projectleider

Bijscholing

Afspraken over delen en vastleggen van informatie

Aanpassingen werkprocessen

Er zijn in bijna alle regio's dezelfde vier soorten inzet gepleegd: 1. *werkinstructies of een Routekaart* Strafbare Kindermishandeling, vaak opgesteld met externe inzet, 2. *trainingen* uit landelijke trainingsprogramma's (regulier aanbod), 3. werkbijeenkomsten en werkbezoeken om in te zetten op *kennisvergroting en netwerkvorming* (ken elkaar, zodat je weet wanneer je moet schakelen, wat je van elkaar kan verwachten en zodat je in de praktijk gaat ervaren dan onderlinge consultatie helpt om beter te kunnen handelen in het belang van kind en gezin) en 4. *vaste contactpersonen* tussen VT en politie (in de basisteams).

Vaak is er structureel overleg in de regio op tactisch en op operationeel niveau over strafbare kindermishandeling tussen politie en en VT, vaak met het OM als deelnemer.

---

***“Je kan wel praten over samenwerking, maar hoe doe je dat nu in de praktijk en hoe opereert een organisatie daarin? Dat kan maar op één manier: aan de hand van casuïstiek bespreken wat wel en niet goed ging en hoe je verder wil richting de toekomst.” (Oost-Nederland)***

### 6.5.2 Uitvoeringsinspanningen

*Vaste contactpersonen*

*Tijdige betrokkenheid*

*Melding ipv aangifte*

*Anoniem overleg*

*Knelpunten in de informatievoorziening en -deling*

*Extra inzet om informatie beschikbaar te maken of te delen*

*Ruimte in werkproces elders*

*Evaluatie en doorontwikkeling*

De samenwerking in generieke zin vergt geen meer- of minderwerk in de uitvoering. “*Het past gewoon in het werk. Het vergde geen aanpassingen van werkprocessen, het gaat veel meer om verwachtingen over en weer en elkaar beter kennen.*” Wel worden de wachttijden voor forensisch onderzoek vaak als storend in het proces ervaren. Dat kost kostbare tijd.

Het gaat er in de samenwerking vooral om dat de samenwerkingsrelatie tussen bijvoorbeeld de vertrouwensarts van VT, politie en de OvJ goed tot stand komt. Er is daarmee geen sprake van meer- of minderwerk in de uitvoering, maar vooral van een voortdurend vanuit de praktijk blijven verbeteren, met enerzijds oog voor de moeilijke aspecten van de materie voor melders (de heftigheid, maar ook het willen voorkomen van onterecht aangifte doen) en anderzijds de netwerkvorming die nodig is om elkaar snel te kunnen vinden voor advies, om voor afstemming. Dat vergt opbouwtijd.

Medewerkers van VT, politie, OM willen met elkaar zorgen en signalen kunnen bespreken, zonder meteen een melding of aangifte te doen en om die melding of aangiften goed te kunnen onderbouw, of een ander actie op te pakken. De weg daarvoor is nog niet altijd goed te vinden.

Het verschil tussen een melding en aangifte is nog niet altijd duidelijk. VT-medewerkers zijn soms verrast dat er na een melding nog een verzoek om een aangifte komt (omdat die in het strafrechtelijk proces nodig is). Dat helpt niet altijd om een soepel lopende praktijk te scheppen.

De (door)ontwikkeling is in de regio's nog volop aan de orde. Dat krijgt vorm met werkbezoeken en bewustwording, maar er is ook behoefte om de Handreiking bij Stafbare Kindermishandeling nog eens aan de praktijk te toetsen. In één van de regio's gaat een externe projectleider dit jaar aan de slag om antwoord te geven op de vraag waarom de samenwerking weliswaar goed op papier staat, maar in de praktijk nog onvoldoende goed loopt. En wat ervoor nodig is om dat te verbeteren en bijvoorbeeld het visieverschil te overbruggen tussen straf en zorg.

***“We merken dat VT-medewerkers soms nog huiverig zijn om te melden, vanuit de angst dat scholen, ziekenhuizen en huisartsen niet meer gaan melden als het OM snel betrokken wordt en dan met de zaak “aan de haal” gaan. Daarmee blijft het vaak bij samenwerken op politie-meldingen. Dat is jammer, juist de meldingen vanuit scholen, huisartsen en ziekenhuizen moeten we beter in beeld gaan krijgen.” (Midden-Nederland)***

### 6.5.3 Waarde

Betere en vroegtijdiger aanpak	Waar de samenwerking goed loopt, is er veel waardering voor de kwaliteitswinst die wordt geboekt. Vanuit een completer beeld kan dan een goede afweging tussen zorg en straf worden gemaakt en een effectieve inzet worden gekozen.
Betere en vroegtijdiger informatiedeling en -verrijking	
Completer beeld	
Hogere kwaliteit	Maar dat is nog lang niet altijd over overal het geval. Partijen weten elkaar steeds beter te vinden, maar er is nog veel werk te doen.
Vroegtijdige afstemming	
Effectievere inzet van capaciteit	
Lagere kans op herhaling	
Onderling vertrouwen tussen de samenwerkingspartners	In regio's waar de samenwerking tot nu toe minder goed van de grond is gekomen, staat de waarde van de samenwerking en de handreiking bij strafbare kindermishandeling buiten kijf. Maar tegelijk is de ervaring dat het dan vooral bij de meer heftige casuïstiek nu goed werkt. Bij andere zaken laat de aanpak nog te wensen overlaet. Dan wordt er nog te weinig volgens het kader van Samenwerken bij Strafbare Kindermishandeling gewerkt.
Groei vertrouwen buiten SSK	
Samenwerking zonder SSK	De acties en bewustwording om tot betere samenwerking bij strafbare kindermishandeling te komen, hebben veelal gezorgd voor veel meer contact en begrip tussen de organisaties. Het besef dat er anoniem over een zaak kan worden overlegd verlaagt de drempel om elkaars expertise in te zetten en advies te vragen. Maar ook geldt dat er nog veel te verbeteren valt.

***“Er is veel meer individueel contact ontstaan, veel intensiever en beter. Dat is veranderd. Je ziet gewoon dat als je goed samenwerkt de kans groter is dat wat beste is voor het gezin sneller tot stand komt. De stereotype situatie dat organisaties na elkaar in een gezin hetzelfde komen vragen en dan moeten gaan afstemmen - met het risico dat ze langs elkaar heen gaan werken - dat moet je voorkomen. Je kan dat eerste gesprek in een gezin maar één keer goed voeren.” (Noord-Holland)***

# Uit de praktijk. Werkplan RNZS Noord-Nederland (december 2021)



Samen op in acuut	<b>Nodig: verkenning/onderzoek.</b> Te veel onduidelijkheden over wat het is, waarom en welke kansen hierin verscholen liggen. Vraagt om meer voorbereiding alvorens keuzes te maken wat te doen voor netwerk.	<i>Onderwerp verkennen en presenteren aan netwerk. Wat is het en hoe draagt dit in welke vorm bij aan verbeteren keten in NN?</i>
Actie-overleggen	<b>Nodig: evaluatie om te verbeteren.</b> Actie-overleg draait in de drie regio's en nu zijn verbeteringen/ wensen te constateren om te verbeteren.	<i>Evaluatie nodig, waarbij keuze te maken hoe te evalueren. Denk hierbij aan de mogelijkheden van HOE...kan tot inspiratie leiden.</i>
HG door VT& ZSM	<b>Nodig: meer verkenning.</b> Het loopt nog niet helemaal naar wens en daarom goed om nu te kijken waar het staat in de ontwikkeling alvorens goede acties te formuleren.	<i>Samenwerking/ afstemming met ook stuurgroep ZSM nodig. Waar staan we op NN-niveau en wat kan aan standaardisatie/uniformiteit beter?</i>
Samenwerking bij Strafbare Kindermishandeling	<b>Nodig: analyse knelpunten.</b> Zorg over met name de samenwerking; veel knelpunten te zien, er wordt te weinig lering getrokken uit. Vraagt om goede analyse/verkenning hoe knelpunten aan te pakken.	<i>Aandacht nodig om hier ondanks complexiteit energie op te zetten. Het gaat hier om samenwerken. Waarom zoeken de partners elkaar niet op? Opmerking: lokale veld betrekken.</i>
Aanpak ex-partnerstalking	<b>Nodig: doorpakken op dilemma's.</b> Zit nu energie op en dus doorpakken in het werk en aan het werk.	<i>Organiseren op de diverse deelonderwerpen (dilemma's) hoe verder te brengen. Wat is hiervoor nodig?</i>



# Uit de praktijk. Routekaart en webinar aanpak stalking Oost-Nederland



De volledige routekaart is te vinden op pagina 74 en 75 van deze publicatie van Veiligheid Voorop.

Het webinar is terug te kijken op de website van de VNG [via deze link](#).

# Uit de praktijk. Samenvatting Voortgangsrapportage en casus VT & ZSM Amsterdam-Amstelland

## Samenvatting Voortgangsrapportage

“De gezamenlijke aanpak van huiselijk geweld is langzaam maar zeker aan het groeien. Van de aangehouden HG verdachten die op ZSM instromen, weten we steeds vaker of er sprake is van acute onveiligheid en kunnen we beter onderbouwen of veiligheidsmaatregelen nodig zijn. Afstemming aansluitend op ZSM, zoals tussen VT en het spreekuur HG, verloopt ook goed.

De samenwerking is ook nog steeds in ontwikkeling. De samenwerkingsafspraken kunnen zich niet alleen beperken tot VT en de ZSM-medewerkers, omdat bij HG meer afdelingen, organisaties en gremia betrokken zijn. Zoals de THV-beoordelaars, de medewerkers van de PGA-afdeling en de Blijf Groep. Met hen voeren we gesprekken om tijdige afstemming, in zaken waarbij sprake is van overlap, beter te kunnen organiseren.

Tot slot is het wenselijk om te onderzoeken op welke manier we ook in de weekenden de samenwerking tussen VT en ZSM kunnen organiseren, zodanig dat we in deze zaken ook vroegtijdig zicht hebben op de acute (on)veiligheid van de slachtoffers”. *Bron: Voortgangsrapportage gezamenlijke aanpak van huiselijk geweld door VT&ZSM Amsterdam, Bertine Koekkoek, April 2022*

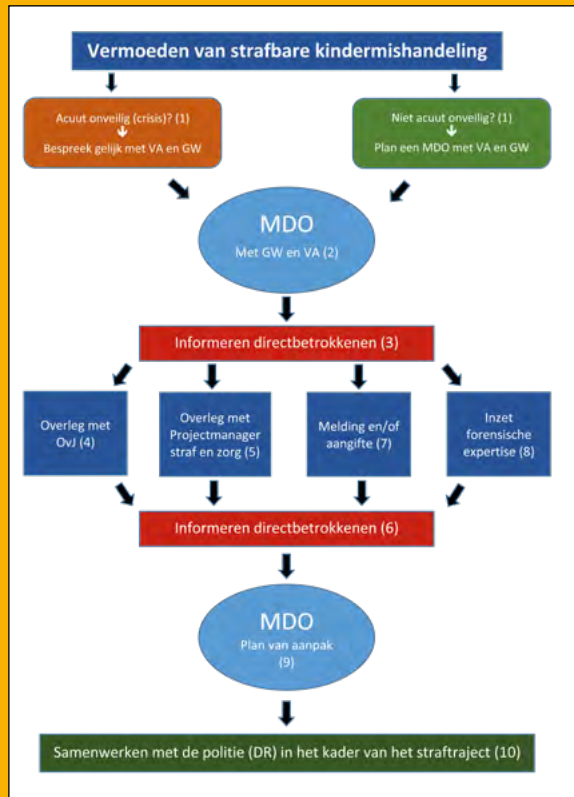
Casus van LVB jongen die gewelddadig is richting moeder en broertje  
“In deze zaak ging het om huiselijk geweld, waarbij een jongen van 22 was betrokken die heel agressief was geweest binnen het gezin, naar zijn broer-

tje en naar zijn moeder. Er kwam een melding binnen op ZSM. We hebben vervolgens deze zaak besproken met elkaar op het ZSM-kantoor. Dit was niet de eerste keer dat we het gezin bespraken. Het was bekend dat deze jongen autisme en epilepsie had. Het vermoeden was dat hij ook licht verstandelijk beperkt was. Hij had in ieder geval hulpverlening die daarop gericht was.

We hadden die zaak dus al eerder besproken op ZSM, juist omdat de reclassering het zo zorgelijk vond dat deze jongen er zelf eigenlijk misschien niet zo veel aan kan doen. Maar er kwam wel elke keer weer een incident. Wat is de impact op het hele gezin en op deze jongen? Er was al een psychiatrisch verpleegkundige betrokken. De wijkagent had ook al eerder gekeken, want die kende dat gezin dat ook goed. Maar na dit incident stemden we direct met elkaar af: is er voldoende zorg eigenlijk voor dit gezin? Wat kan er nog meer? Hoe gaat het met alle gezinsleden en hoe kunnen we dat het beste begeleiden?

Het bleek dat de hulpverlening nog niet goed op gang was gekomen. We hebben uiteindelijk besloten dat er nog geen strafrecht nodig was. We gaan eerst kijken of de hulpverlening helpt vanuit Veilig Thuis. Als uiteindelijk blijkt dat het toch niet goed gaat of er komt weer een nieuw incident, dan wordt het opnieuw beoordeeld. Zonder VT op ZSM hadden we deze informatie niet zo snel aan elkaar gekoppeld. Door VT op ZSM is dat wel verbeterd, dat we meer kunnen en mogen bespreken met elkaar”. *Bron: Interview VT-medewerker.*

# Uit de praktijk. Werkwijze VT Flevoland: tien stappen bij vermoeden van strafbare kindermishandeling



“Bij een vermoeden van strafbare kindermishandeling wordt door VT Flevoland altijd afgewogen of naast een zorgtraject ook een straftraject ingezet dient te worden. Dit gebeurt op basis van landelijke richtlijnen, waarin de vertrouwensarts een centrale rol heeft en overleg zoekt met het Openbaar Ministerie (Officier van Justitie).

Voor de werkwijze van VT Flevoland betekent dit dat maatschappelijk werkers bij elk vermoeden van strafbare kindermishandeling, altijd en zo snel mogelijk, in overleg gaan met de vertrouwensarts (duo-MDO; zie stap 2 van het werkproces) om af te wegen of er, naast het inzetten van een zorgtraject ook een straftraject ingezet dient te worden.”

Bron: VT Flevoland

## Indicatoren kwaliteit & impact

# Landelijke context

## 1. Samenhang, kennisontwikkeling en blijven verbeteren

Veel van de meerwaarde van vroegtijdige samenwerking in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling zit in de praktische samenhang in “de loop van de zaak”. Naast die praktische samenhang, is er nog een overkoepelend aspect: de samenwerking in de verbeteracties zorgt ook voor meer alertheid en betere samenwerkingsvaardigheden (deskundigheidsbevordering) buiten de verbeteracties om. Dan gaat het om aspecten als elkaars werk en verantwoordelijkheden beter leren kennen, gezamenlijke trainingen, gezamenlijk leren van ervaringen uit de verbeteracties, over en weer duidelijke verwachtingen over bijdrage van samenwerkingspartners in een casus, et cetera. Dat soort aspecten komen veelal samen in het Regionaal Netwerk Zorg Straf.

Significant (Impactanalyse Ontwikkelagenda Veiligheid Voorop, 2020) stelt dat verbeteracties in samenhang het volgende opleveren:

- *Het realiseren van de ontwikkelagenda zorgt ervoor dat situaties van onveiligheid in gezinssystemen eerder (gezamenlijk) in beeld komen bij de betrokken partners.*
- *Parallel (en minder volgtijdelijk) samen werken door de betrokken partners zorgt ervoor dat zij met meer snelheid en efficiency kunnen samenwerken.*
- *De kans op escalatie of herhaling van het geweld wordt bovendien kleiner, omdat de ontwikkelagenda ervoor zorgt dat er op verschillende momenten in de loop van een zaak afstemming is tussen de betrokken partners.*
- *Tijdens deze afstemmingsmomenten maken de betrokken partners afspraken over de inzet van interventies (justitiële en ‘zorg’ interventies) om het geweld te stoppen en te voorkomen.*
- *De informatiepositie van betrokken partners wordt op verschillende momenten in de loop van de zaak versterkt.*
- *De verbeteractiviteiten in de ontwikkelagenda bevatten landelijke werkwijzen die op regionaal niveau geconcretiseerd en gerealiseerd worden. Dit vraagt om een continu gesprek en onderling leerproces in de regio en tussen regio’s.*

## 2. Samen op in acuut

Samen op in Acuut is gericht op het verbeteren van de samenwerking in (crisis)situaties waarin sprake is van acute onveiligheid of het vermoeden van acute onveiligheid en waarbij betrokkenen direct in veiligheid gebracht moeten worden. Het stoppen van het geweld is het eerste doel.

- *Doel.* De samenwerkingspartners binnen Veiligheid Voorop eerder, beter en effectiever te laten samenwerken in het eerste uur van een crisissituatie. Een integrale aanpak om de directe veiligheid in het gezin te herstellen.
- *Aanleiding.* Een (112) melding de politie, of VT signaleert in een crisissituatie dat mogelijk sprake is van huiselijk geweld en/ of kindermishandeling en acute onveiligheid.
- *Vorm.* Geen blauwdruk. Binnen Veiligheid Voorop wordt de samenwerking in acuut onveilige situaties in de praktijk gebracht aan de hand van de uitgangspunten in de toolkit Samen op in Acuut.

Significant (Impactanalyse Ontwikkelagenda Veiligheid Voorop, 2020) stelt dat Samen op in Acuut het volgende oplevert:

- *Er is sneller een beeld van de veiligheid van betrokkenen omdat VT en politie sneller betrokken raken bij 'elkaars' acute meldingen.*
- *De kwaliteit en rijkheid van de informatie is beter ten opzichte van de informatie die in de huidige situatie via een VT-melding van politie bij VT terecht komt.*
- *Mede door de verbeterde informatiepositie kunnen politie en VT op een meer effectieve en efficiënte manier interventies inzetten.*
- *Er wordt een meer expliciete en gezamenlijke afweging gemaakt tussen politie en VT over wat er moet gebeuren na een incident.*

### 3. Actie-overleg

In de samenwerkingsafspraken tussen VT, Politie en OM uit 2015 is opgenomen dat er in elke regio een afstemmingsoverleg moet zijn. Na een succesvolle regionale pilot is die afspraak als het Actie-overleg opgenomen in de Ontwikkelagenda Veiligheid Voorop. Inmiddels is er in elke regio een (vorm van een) Actie-overleg actief.

- *Doel.* Het Actie-overleg is gericht op het nemen van besluiten en het komen tot actie in specifieke - vaak 'buikpijn' - casuïstiek: in samenwerking tussen straf en zorg, op basis van gedeelde informatie en met gezamenlijke competenties en bevoegdheden te komen tot een effectieve aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Het kent drie stappen: 1. Informatie delen en duiden 2. Afspraken voor directe en structurele veiligheid 3. Overdragen en gemaakte afspraken uitvoeren.
- *Aanleiding.* Wanneer één van de partijen behoefte heeft de samenwerking op te starten.
- *Vorm.* Gezamenlijk overleg, veelal in fysieke vorm, maar ook langs digitale weg mogelijk. In de meeste regio's is wekelijks overleg gangbaar, als het Actie-overleg zich richt op Huiselijk Geweld en Kindermishandeling. Als het Actie-overleg zich alleen richt op Strafbare Kindermishandeling, dan is de frequentie lager. In de meeste gevallen vindt het Actie-overleg plaats op de schaal van de VT-regio.

Significant (Impactanalyse Ontwikkelagenda Veiligheid Voorop, 2020) stelt dat het Actie-overleg het volgende oplevert:

- *De bespreking(en) van casuïstiek in een actieoverleg levert een gezamenlijk plan op voor de directe en structurele veiligheid.*
- *Afspraken over onderzoekshandelingen zorgen ervoor dat eventuele onderzoeksactiviteiten van politie en OM én de onderzoeksactiviteiten vanuit Veilig Thuis op elkaar zijn afgestemd.*
- *Er worden ook afspraken gemaakt over de inzet van interventies.*
- *Casuïstiek komt eerder in beeld bij OM en VT.*
- *Het actieoverleg draagt bij aan een verbeterde samenwerking tussen de betrokken partners.*

#### 4. Gezamenlijke aanpak huiselijk geweld door VT & ZSM

Het merendeel van de huiselijk geweld zaken waarin een verdachte is of wordt gehoord, komt binnen via ZSM. Als er een verdachte gehoord of aangehouden is, wordt de zaak besproken op ZSM. Daar stemmen OM, politie, de RvdK, 3RO, Slachtofferhulp en Halt met elkaar af over de benodigde aanpak en strafrechtelijke vervolging. De Officier van Justitie moet binnen 9 uur na aanhouding een eerste besluit nemen: vasthouden of heenzenden, een zaak verder (laten) onderzoeken, vervolging instellen of seponeren. VT is een relatief nieuwe partner bij ZSM. De beoordeling van de acute veiligheid door VT geeft zicht op de (fysieke) veiligheid van de direct betrokken. VT kan op basis daarvan toelichten of en welke veiligheidsvoorwaarden noodzakelijk zijn indien de verdachte moet worden heen gezonden. De reclassering neemt dit ook mee in het reclasseringsadvies.

- *Doel.* In samenwerking tussen zorg en straf komen tot een afdoening van de zaak waarbij het herstellen van de veiligheid optimaal wordt bevorderd.
- *Aanleiding.* Er is een verdachte van huiselijk geweld aangehouden of gehoord, waarbij een redelijk vermoeden is van een bewijsbaar strafbaar feit.
- *Vorm.* ZSM kent een aantal vaste partners. Er zijn twee vormen waarin de samenwerking met VT op huiselijk geweld vormgegeven kan worden: 1. VT is niet bij de ZSM-tafel aanwezig maar levert op verzoek informatie (VT als consultatie-partij) 2. VT is wel bij de ZSM-tafel aanwezig (VT als deelnemer, bij HG-zaken).

In beide gevallen voert VT de veiligheidsbeoordeling uit. Op basis hiervan wordt op ZSM besproken of het nodig is om op korte termijn veiligheidsmaatregelen te treffen die de acute onveiligheid kunnen opheffen of de veiligheid in voldoende mate kunnen waarborgen.

Significant (Impactanalyse Ontwikkelagenda Veiligheid Voorop, 2020) stelt dat de gezamenlijke aanpak HG door VT & ZSM (beoogd) het volgende oplevert:

- *Op ZSM ontstaat inzicht in het soort en de mate van onveiligheid.*
- *Het inzicht in het soort en de mate van onveiligheid geeft richting aan de 'route' van een zaak en moet ervoor zorgen dat een verdachte niet in vrijheid wordt gesteld zonder (juridische) veiligheidsmaatregelen.*
- *3RO heeft de ambitie om in alle HG-zaken op ZSM een advies uit te brengen over de verdachte en zijn of haar situatie.*
- *Wanneer VT (fysiek) deelnemer is aan de ZSM-tafel voor HG-zaken verkrijgt dat de informatie voor VT.*
- *Strafrechtelijke maatregelen beter aan te laten sluiten bij (reeds lopende) interventies vanuit de zorg of hulpverlening en vice versa.*
- *De RvdK wordt betrokken bij zaken waarin sprake is van een minderjarige verdachte of van een meerderjarige verdachte én kinderen zijn betrokken, bijvoorbeeld als slachtoffer of getuige.*



## 5. Samenwerken bij strafbare kindermishandeling

Om de samenwerking bij strafbare kindermishandeling te versterken, is in 2017 de Handreiking Samenwerken bij strafbare kindermishandeling (HSSK) vastgesteld. De samenwerkingspartners verwerken de HSSK in hun werkprocessen. De politie heeft een landelijke werkinstructie en een infographic opgesteld. In 2019 is de HSSK verwerkt in het Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019. In 2020 verscheen het rapport Bouwblokken voor de verbetering van samenwerking bij strafbare kindermishandeling. Daarin wordt een aantal bouwstenen gepresenteerd om de samenwerking concreet te versterken. In de tweede helft van 2021 zijn gesprekken gevoerd met een groot aantal professionals uit de tien regio's om het interregionale contact te vergroten, de toegevoegde waarde van samenwerking te bespreken en te inspireren aan de hand van de bouwblokken en bouwstenen. Eind 2021 lag de focus op de (vroegtijdige) samenwerking tussen de medische en justitiële professionals. Een overzicht van de opgehaalde best practices en uitdagingen is opgenomen in het eindrapport *Resultaten Project Medisch en Justitieel Samenwerken bij Aanpak Kindermishandeling (2022)*.

- *Doel.* Bij het vermoeden of bij signalering van strafbare kindermishandeling direct en adequaat tot samenwerking te komen tussen justitiepartners, Veilig Thuis en andere professionals (professionele melders zoals ziekenhuizen en expertisecentra zoals het LECK).
- *Aanleiding.* Meldingen bij Veilig Thuis waar sprake is van een vermoeden van strafbare kindermishandeling.
- *Vorm.* Op elkaar afgestemde interventies en onderzoekshandelingen. Een gezamenlijk onderzoeksplan.

Significant (Impactanalyse Ontwikkelagenda Veiligheid Voorop, 2020) stelt dat de versterking van de samenwerking bij strafbare kindermishandeling het volgende oplevert:

*Situaties van onveiligheid in gezinssystemen komen eerder (gezamenlijk) in beeld bij de betrokken partners.*

*De kans op escalatie of herhaling van het geweld wordt kleiner omdat de ontwikkelagenda ervoor zorgt dat er op verschillende momenten in de loop van een zaak afstemming is tussen de betrokken partners.*

*De informatiepositie van betrokken partners wordt versterkt op verschillende momenten in de loop van de zaak.*

*Er ontstaat een structuur voor samenwerking tussen Veilig Thuis en de justitiële partners.*

Zie voor meer informatie over de verbeteracties en de Ontwikkelagenda Veiligheid Voorop: <https://vng.nl/artikelen/veiligheid-voorop-programma-ghnt>.

Daar wordt de achtergrond van de Ontwikkelagenda uitgebreider beschreven en zijn veel werkprocesbeschrijvingen en praktijkervaringen terug te vinden in diverse informatiebundels.

## Indicatoren kwaliteit & impact

# Overzicht indicatoren

### 1. Samenhang, kennisontwikkeling en blijven verbeteren

<i>Ontwikkelingspanningen</i>	
Afspraken over afstemmen en delen van informatie Gezamenlijke training, intervisie, deskundigheidsbevordering	
<i>Uitvoeringsinspanningen</i>	
Inverdieneffecten tussen verbeteracties	Knelpunten informatievoorziening
Inverdieneffecten met andere werkstromen	Extra inzet nodig om informatie beschikbaar te maken
Meer- of minderwerk	
<i>Waarde</i>	
Verbetering in de praktijk	Ervaringsdeskundigheid
Gezamenlijk leerproces in RNZS	

### 2. Samen op in acuut

<i>Ontwikkelingspanningen</i>	
Voorlichting politie en VT Aanpassingen werkproces	Aanpassingen bereikbaarheid en beschikbaarheid VT
<i>Uitvoeringsinspanningen</i>	
Crisismeldingen	Opvolging
Snelheid informatievoorziening	Ruimte elders in werkprocessen
Knelpunten informatievoorziening	Evaluatie en doorontwikkeling
Extra inzet	
<i>Waarde</i>	
Betere veiligheidsbeoordelingen en interventies	Lagere kans op herhaling of escalatie
Alertheid op en herkenning van signalen	Grotere en blijvende bereidheid tot meewerken aan hulp
Late meldingen	Eerder meldingen aan andere partijen
Sneller vervolgstappen	Onderling vertrouwen en collegiaal contact
Lagere druk op HG&ZSM en Actie-overleg	Betere samenwerking in de breedte
Effectievere inzet van capaciteit	

### 3. Actie-overleg

<i>Ontwikkelingspanningen</i>	
Kwartiermaker of projectleider	Bijscholing
Afspraken over delen en vastleggen van informatie	Aanpassingen werkprocessen
<i>Uitvoeringsinspanningen</i>	
Frequentie	Voorzitterschap en facilitering
Vorm	Informatiedeling en vastleggen
Aanwezige partners	Ruimte in werkproces elders
Deelnemers	Evaluatie en doorontwikkeling
Mandaat	
<i>Waarde</i>	
Betere en vroegtijdiger informatie-deling en -verrijking	Verdere ontwikkeling van het vakmanschap
Completer beeld	Lagere kans op herhaling
Hogere kwaliteit	Hoog-risicogezinnen beter in beeld
Vroegtijdige afstemming	Onderling vertrouwen tussen de samenwerkingspartners
Vermindering van administratieve lasten	Groei vertrouwen buiten Actie-overleg
Effectievere inzet van capaciteit	Samenwerking zonder Actie-overleg

### 4. Gezamenlijke aanpak huiselijk geweld door VT & ZSM

<i>Ontwikkelingspanningen</i>	
VT aan ZSM-tafel	Afspraken over delen en vastleggen van informatie
Afspraken werkwijze	Bijscholing
Kosten randvoorwaarden	Aanpassingen werkprocessen
<i>Uitvoeringsinspanningen</i>	
Inzet	Ruimte in werkproces elders
Extra capaciteit	Evaluatie en doorontwikkeling
Knelpunten in de informatie-voorziening en -deling	
<i>Waarde</i>	
Betere afweging van zorg en straf in afdoeningsbeslissing	Effectievere inzet van capaciteit
Completer beeld	Verdere ontwikkeling van vakmanschap
Betere informatiedeling en -verrijking	Lagere kans op herhaling
Voorkomen invrijheidstelling zonder veiligheidsmaatregelen	Onderling vertrouwen tussen de deelnemende samenwerkingspartners
Snellere inzet van veiligheidsmaatregelen	Hoog-risicogezinnen beter in beeld
Vermindering van administratieve lasten	Groei vertrouwen buiten HG&ZSM
Gestroomlijnder informatiedeling	Samenwerking zonder HG&ZSM

## 5. Samenwerken bij Strafbare Kindermishandeling

<i>Ontwikkelinspanningen</i>	
Voorlichting	Afspraken over delen en vastleggen van informatie
Kwartiermaker of projectleider Bijscholing	Aanpassingen werkprocessen
<i>Uitvoeringsinspanningen</i>	
Vaste contactpersonen	Knelpunten in de informatievoorziening en -deling
Tijdige betrokkenheid	Extra inzet om informatie beschikbaar te maken of te delen
Melding ipv aangifte Anoniem overleg	Ruimte in werkproces elders Evaluatie en doorontwikkeling
<i>Waarde</i>	
Betere en vroegtijdiger aanpak	Effectievere inzet van capaciteit
Betere en vroegtijdiger informatiedeling en -verrijking	Lagere kans op herhaling
Completer beeld	Onderling vertrouwen tussen de samenwerkingspartners
Hogere kwaliteit	Groei vertrouwen buiten SSK
Vroegtijdige afstemming	Samenwerking zonder SSK

## Conclusie over de Werkset

# Conclusie werkset

# Bijlage 3: Conclusie over de werkbaarheid van de Werkset Indicatoren

---

Met deze rapportage is de Werkset Indicatoren voor de eerste keer in de praktijk gebracht en is daarmee ook een toets of de Werkset werkt. Niet alleen om tot een inzichtelijke en informatieve rapportage te komen, maar ook om te kunnen bepalen of de Werkset Indicatoren als instrument in de toekomst voldoende bruikbaar is voor de samenwerkingspartners in hun eigen regionale netwerk en organisatie.

De ervaring in de eerste uitvoering is dat de Werkset Indicatoren een grote reikwijdte heeft. Dat heeft als voordeel dat (zo goed als) alle relevante informatie en ervaring in beeld komt. Nadeel is dat een compacte rapportage of quick-scan-opzet van de Werkset Indicatoren moeilijker wordt. Daarvoor is het aantal indicatoren te groot.

De opzet om 'door te vragen' naar argumentatie en onderbouwing geeft vanuit de praktijk een verdieping op de vraag wat Veiligheid Voorop aan inspanningen vraagt en aan waarde oplevert. 'Storytelling' (zoals casusreviews) en het goed bij elkaar brengen van de ervaringen uit praktijk (in de vorm van evaluaties, verslagen van pilots, routekaarten, et cetera) blijken daarvoor goede vormen te zijn.

Conclusie is dat de Werkset Indicatoren voor volgende uitvoeringen goed kan gaan werken als instrument voor 'zelfevaluatie' in de regio's. De organisaties en regio's kunnen dat in eigen beheer uitvoeren, waarbij het Regionaal Netwerk Zorg Straf een logische plek is om dat te agenderen en aan te sturen. Daarvoor is een meer compacte versie van de Werkset nodig. Die compacte 2.0 versie volgt in het najaar van 2022.

# Ontwikkelagenda Veiligheid voorop 2018-2022

## In het werk aan het werk

Als Veilig Thuis, politie, Openbaar Ministerie, Raad voor de Kinderbescherming en reclassering werken wij samen aan verbeterlagen in de aanpak van huiselijk geweld (HG) en kindermishandeling (KM) als er sprake is van samenloop tussen zorg en straf. We werken vanuit de bedoeling, de veiligheid van de betrokkenen staat voorop. Om onze samenwerking te kunnen versterken hebben we vanaf 2018 een ontwikkelagenda met elkaar vastgesteld en zetten we ons in op de uitvoering ervan. Ieder jaar maken we onze gezamenlijke inzet op de verbeterlagen voor het komende jaar concreet<sup>1</sup>.

In 2021 stond de ontwikkeling en uitvoering van de vier afstemmingsmomenten in de vroegtijdige aanpak bij samenloop van zorg en straf centraal:

- 1 Samen op bij acute onveiligheid
- 2 Actie-overleg bij dreigend gevaar of risico op onveiligheid
- 3 Aanpak huiselijk geweld met Veilig Thuis & ZSM bij aangehouden verdachten en niet-vastzaken
- 4 Samenwerken bij strafbare kindermishandeling.

Daarbij werkten we aan duurzame bestending van de resultaten door:

- De aansluiting bij het lokale veld en de gemeenten uitdrukkelijk op te zoeken.
- Samen werk te maken van de Visie Gefaseerd samenwerken aan veiligheid.
- De juridische onderbouwing uit te werken onder de 'loop van de zaak'
- Een set indicatoren uit te werken op kwaliteit en impact van de vroegtijdige aanpak zorg-straf.

## Ontwikkelagenda Veiligheid voorop 2022: regionaal centraal en duurzaam bestendigen

Nu is er behoefte aan rust en bestending van de intensieve samenwerking. Voor 2022 staan daarom 3 opgaven centraal

- **Regionale uitvoering** op de 4 afstemmingsmomenten in de loop van de zaak bij vroegtijdige aanpak van HG/KM bij samenloop zorg-straf. De praktische thematische toepassing hoort daarbij (denk aan (ex-)partner stalking, eerge relateerd geweld, ouderen mishandeling, intiem terreur).
- **Duurzame bestending** van resultaten in deze vroegtijdige aanpak door toe te werken naar landelijke duurzame besluiten op de Visie, de werkprocessen, de juridische onderbouwing en de indicatoren op kwaliteit en impact.
- **Concrete planvorming** op 2023 en verder, op inhoud en inclusief de uitwerking welke steunstructuur intensieve samenwerking nodig heeft om effectief te kunnen werken.

<sup>1</sup> Zie voor een korte uitleg: [uitleg\\_ontwikkelagenda.pdf](#) (vng.nl) en voor het overige de digitale bundels op de VNG-site: [Veiligheid voorop \(programma GHNT\) | VNG](#).